ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2,661 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1905, ՅՈՒՆԻՍ 13 — 26 22 ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽ", 1323 — 13 ՀԱԶԻՐԱՆ 1321 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

بوزانتیون
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته، صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۲۳-۲۵ نومرولو
دائرهٔ مخصوصه‌ده

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՅՄԱՆԸ

Մեր առեւտրական կեանքի մէջ ամէնէն մեծ պակասն ուսումնասիրելու ոգւոյն պակասն է, և տասը չգոյութեան մէջ պէտք է փնտռել հազարաւորներու անյաջողութեան գաղտնիքը։ Թող չկարծուի թէ հոս չըջանաւորի Բէկ մը կ'ուզենք պատրաստել, դպրոցական գրասեղաններն եւեւ նստած ամէն բան տեսականօրէն դիտելով, և կամ քննադատելու, խծբծելու միակ նպատակաւ գրիչը ձեռք առած ենք, ինչ որ չատերու սովորութիւն ըլլալ կ'թուի։ Մեզ լուկ մեր անձնական դոյզն փորձառութեան յենլով՝ պիտի ծանրանանք մեր մէջ ուսումնասիրելու պակասին վրայ որ այնքան ցայտուն կերպով աչքի կը զարնէ, բաւական է որ մարդ քիչ մը դիտելու կարողութիւն ունենայ։ Եթէ երբեք կարելի ըլլար աչքի առջեւ ունենալ դար մ'առաջուան առեւտրական կեանքի պատմութիւնը, մեր վաճառականաց գործելակերպը, սովորութիւններն և տոհնք բաղդատել մեր առեւտրական ներկայ կեանքին հետ, չատ հետաքրքրական պիտի ըլլար այդ և տարբերութիւնը խիստ աչքառու։ Հինիրու այդ դիւրին, ամէն կնճռոտ հաչիւներէ զերծ, խանութպանական ըլլալու տարիճան պարզ առեւտուրին, մաթեմաթիքական ճչտութեամբ չափուած, հաշուուած առեւտրաբանական գիտութիւն մը յաջորդած ըլլալը պէտք դիտուէր մէկ նայուածքով։ Այո՛, ներկայ դարու առեւտուրը գիտութիւն մ'է բացարձակապէս, և ո եւ է գիտութիւն կ'ստանձնուի, կ'իւրացուի լուկ զայն ուսումնասիրելով։ Առեւտրական ասպարէզն ընգրկող իւրաքանչիւր մարդ, ըլլայ այն առաջնակարգ վաճառական կամ պարզ խանութպան մը, մեծ պանքէ մը կամ տնկրնի լումայափոխ, իր ընտրած ճիւղը պէտք է կատարելապէս սորվի իր ամէնէն աննչան մանրամասնութիւններով և պարագաներով։ Այս սերտողութիւնը՝ վաճառականին և ամէն գործի մարդուն գոյութիւնը պաշտպանելու, իր դիրքը պահպանելու, ինքզինքը բարձրացնելու և յառաջացնելու միակ ու բացարձակ պայմանն է։ Վա՜յ անոր որ չի սերտեր իր դասը, և իր գիտցածովը, տեսածովը կ'բաւականանայ. ասոնց համար սայթաքումն, անկումը, փճացումն այնքան մօտ է որքան Տարպեան ժայռը Կապիտոլէն։ Վաճառականի մ'ապրանք գնել կամ ծախելը, սեղանաւորի մ'օրինն ընել կամ թուղթ զեղչելն ըստ երեւոյթին այնքան դիւրին բաներ են որ, այդ կարգ մը տափակ գործողութիւնները գիտութեանց չարքը դասել, թերեւս մեր մէջ մաս մը խնդկլիքէններու ժպիտը պիտի չարժէ. բայց իրականութեան մէջ առեւտուրն այնքան դժուարութիւններ, անակնկալներ, նրբութիւններ ու դարձուածքներ ունի, որոցմէ ամէնէն փոքրին զանցառութիւնը բաւական պիտի ըլլար ամբողջ առեւտրական Տուներ կործանել։ Մինչ արթուն, մինչ չըջահայեաց, գործին ամէնէն չնչին պարագաներն իսկ նկատառումէն հեռի չթողնելով, ամէն պատահականութիւն հաշուելով, բոլոր հաւանականութիւններն աչքի առջեւ ունենալով, վերջապէս գործն իր ամէն մանրամասնութեամբ, ճիւղաւորումներով, հետեւութիւններով ուսումնասիրելու չանքն է որ իւրաքանչիւր առեւտրականի իր դիրքն ամուր պահելու ոյժը պիտի տայ. հակառակ պարագային անչնչան զանցառութիւն մը կամ չնչին անուչադրութիւն մը կրնայ անոգին փճացման դռներ բանալ։

Օրինակները չատ անգամ աւելի ազդեցիկ են. կ'ճանչնամ առեւտր. Տուն մը մեծ և չատ պատուաւոր, —իր վարիչները՝ ամսուն առեւտրական ամէն ծանօթութեամբ և փորձառութեամբ — որ անգամ մը կարեւոր քանակութեամբ բամպակ կ'ծախէ Հնդկաստանի համար։ Փակագծի մէջ ըսենք որ միլիոնաւոր հակ բամպակ արտադրող երկիր մը Թուրքիայէն բամպակ ծախելու խնդրոյն զարմանալու չէ. վերը յիչեցինք որ առեւտուրը միչտ անակնկալներ ունի, խնդիրն անակնկալներէն օգտուիլ գիտնալն է։ Դառնանք մեր պատմութեան. յիչեալ Տունը խելացութիւն ըրած էր առաջուց իր ծախել տուած ապրանքէն երեսուն հակ իբրեւ նմոյչ ղրկել։ Սոյն երեսուն հակը չոգենաւ գնելու համար երբ չոգենաւային գործակալութեան կ'դիմուի, գործակալութիւնն որ մինչեւ այն ատեն Հնդկաստանի համար բամպակ չէր ընդունած, անգիտակցաբար հակերու ծանրութեան վրայ նաւողչէք կ'պահանջէ, և ապրանքը չոգենաւ կ'դրուի մէն մի հակի 4 չիլինի չափ նաւողչէք վճարուելով։ Ապրանքն Հնդկաստան կ'հասնի, գնողը կ'հաւնի, և հեռագրաւ գին մը կ'ընծայէ Caf Հնդկաստանի նաւահանգստի մը համար որոշեալ քանակութեան մը։ Յիչեալ Տունը, ամբողջ ծախքերը ղրկուած երեսուն հակի վրայէն հաշուելով դրուած գինն յարմար կ'գտնայ և ընդունելութիւնը կ'հեռագրուի, առանց այլեւայլի։ Ամիս մը վերջ ամբողջ ապրանքը պատրաստ էր Հնդկաստան բեռցուելու, բայց այս անգամ չոգենաւային ընկերութիւնը փոխանակ ապրանքին ծանրութեան վրայէն նաւողչէք պահանջելու, հակերու ծաւալին վրայ՝ ոտքի (pied cub) հաշուով նաւողչէք կ'պահանջէ, իր կեդրոնէն ստացած հրահանգին համաձայն։ Այս հրահանգը Տան ամբողջ հաշիւները կ'լքչէր, որովհետեւ ոտքի հաշուով մէն մի հակի 15 չիլին նաւողչէք մը տալ պէտք էր, մինչ իրենք 4 չիլին միայն հաշուած էին։ Ճարահատ՝ տարբեր չոգենաւային ընկերութեանց դիմուեցաւ, բայց միեւնոյն արդիւնք։ Տունն ըստ իր սովորութեան կատարելապէս յարգելով իր պայմանադրութիւնը, ամբողջ ապրանքը կ'բեռցնէ 15 չիլին նաւողչէքով, որով յուսացուած չահին տեղ բան մ'ալ վրայ տրուեցաւ։ Այս խնդրոյ մէջ Տան վարիչն ո եւ է թերութիւն մը չունի, բայց եթէ երեսուն հակ նմոյչին չափաւոր նաւողչէքով ընդունուելուն չնայելով, նորէն հետազօտէր, դիմէր և կամ Հնդկաստան երթեւեկող չոգենաւներու ընկերութեանց կանոններն ըստ արժանւոյն ուսումնասիրէր, այդ սխալը տեղի պիտի չունենար երբեք։

Դեռ մտքերս մէջ թարմ է երկու ամիս առաջ պատահած աւելի կարեւոր խնդիր մը, զոր չեմ ուզեր առանց յիչելու անցնիլ։ Իզմիրէն վաճառական մը Մերսին ունեցած ապրանքը Պոլսէն Թրանզիթ ըլլալու պայմանաւ Եւրոպա բեռցնելու հրահանգը կուտայ իր գործակատարին, աւելցնելով միանգամայն որ որոշեալ գումարի մը համար ալ ապահովագրէ ապրանքը։ Գործակատարը կէտ առ կէտ կը կատարէ ստացած հրահանգները, ապրանքը կ'բեռցուի, Պոլիս կ'հասնի և հոն չծախուելով կ'բեռցուի Եւրոպա։ Իզմիրի վաճառականը խորհելով թէ Պոլիս—Թրանզիթ Եւրոպա բեռցուած ապրանքի մը ապահովագրութիւնը մինչեւ Եւրոպա պիտի չարունակէ, ա՛լ հոգ չըներ զայն նորէն ապահովագրել տալու։ Ճամբան ապրանքը մեծապէս կ'վնասուի, բայց վաճառականն առանց հոգալու, Մերսին գործակատարին կ'դիմէ որպէսզի ապահովագրական ընկերութենէն վնասուց փոխարէնը պահանջէ։ Կրնաք գուչակել խեղճ մարդուն վիճակը երբ Մերսինէ հեռագիր կ'ստանայ թէ ընկերութիւնը մինչեւ Պոլիս ապահովագրած ըլլալով, անկէ անդին պատահած վնասը չուզեր փոխարինել։ Դեռ կրնայի նմանօրինակ պատմութեանց թուումն երկարել, որոց ամէնն ալ միեւնոյն յանկերգով կ'վերջանան, ուսումնասիրելու պակաս։ Եւ ո՜րքան անոգին մթերք մը կայ սերտելու, խորհելու և ուսումնասիրելու։ Ապրանքները գնելու և ծախելու հրապարակները, անոր տեսակները, տաքքմանց ամէնէն խնայողական կերպը, ապահովագրութեանց կանոնները, ապրանքդ ղրկած գործակատարիդ վիճակը, անոր նիւթականն և ուղղութիւնը, գնելու և ծախելու յարմար ժամանակին որոշումը, գներու բարձրացման կամ անկման հաւանականութիւնները, յաճախորդներուդ տալիք գրէտիիդ աստիճանը, և դեռ գործին բերման համեմատ հազարաւոր մէկ խնդիրներ, որոց ամէնքն ալ յատուկ ուչադրութիւն և ուսումնասիրութիւն կ'պահանջեն։

Կար ժամանակ մը որ Թուրքիոյ համար գլխաւորաբար երկու հրապարակներ ծանօթ էին միայն, Լոնտոնն և Մարսիլեան, կամ Անգլիան և Ֆրանսան։ Բայց խնդիրը այսօր գլխովին կ'տարբերի. հիմա Գերմանիան, Իտալիան, նոյն իսկ Ամերիկան և այլ հրապարակներ մեր ապրանաց սքանչելի յաճախորդներն են, միանգամայն մեր պէտքերուն հայթայթիչներ։— Մանաւանդ՝ որ ժամանակին մինակ Մանչեսթըրէն գնել սովորած էինք, այսօր մեզ կուգայ Իտալիայէն ալ, Եւրոպական տարբեր քաղաքներէն՝ նոյն իսկ Պոմպայէն ալ, երբեմն Մանչեսթըրէն աւելի յարմար գնով։ Մեր երկրին մուչտակեղէնն որ սկիզբէն ի վեր գրեթէ միչտ Նիժնի—Նովկորոտ կ'ուղարկուէր, իբրեւ միակ սպառող կեդրոն, այսօր բոլորովին տարբեր հրապարակի մը վրայ կ'սպառի և թերեւս վաղն ալ ուրիչ չսպասուած յաճախորդ մը պիտի ունենանք։ Ինչպէս սեղանաւորն «օբլիկաճ» ընելու համար ընդհանուր հրապարակներու ընթացքն աչքի առջեւ ունենալ կը պարտի իրեն ամէնէն չահաւոր եղանակն ընտրելու, նոյնպէս վաճառականն ալ իր գործին վերաբերեալ ընդհանուր հրապարակներու ընթացքը նկատողութեան առնելու է ամէնէն նպաստաւորն ընտրելու համար։ Երբեմն նուազ կարեւոր հրապարակներ մեր ապրանաց համար չյուսացուած ամէնէն նպաստաւոր գները կ'ընծայեն, նոյն իսկ մեր մօտերը, Թուրքիոյ մէջ իսկ երբեմն կարելի է յարմարագոյն գներ ձեռք բերել, ըլլայ գնելու, ըլլայ ծախելու համար։ Հեռուն կամ մօտը, ներքը կամ արտասահման կարեւորութիւն չունին, բաւական է որ կարողանանք ընտրել մեզի համար ամէնէն չահաւէտ հրապարակը, ուսումնասիրելով ընդհանուր առեւտրական հրապարակներու ընթացքը։

Վերջապէս մինչ ուսումնասիրելու ոգին է միակ և առաջին պայմանն առեւտրական կեանքի յաջողութեան, զոր ջերմապէս կ'յանձնարարեմ իմ առեւտրական ընթերցակիցներուս։ Ց. ԹԻՒՐԱՊ

ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՋՐԻ ՃԱՇ

Նամակագիր մը հետեւեալը կ'գրէ «Թայմզ»ի խմբագրութեան.—

Երբ աղքատ դպրոցականներու ձրի ճաշ տրուելու խօսքը կ'բացուի, յաճախ ակնարկութիւն կ'ըլլայ Բարիզի «վարժարանական ճաշարաններուն» (cantine scolaire)։ Այս հաստատութեանց մասին բաւական չափ տեղեկութիւն ստացանք երբ 1899ին Լոնտոնի Ուսումնական Խորհուրդը քննութիւն բացաւ, և թէ՛ Սըր Ճօն Կորստ ու թէ՛ Տոքթ. Մաքնամարա, Ֆիզիքական Քայքայման Մասնախմբին առջեւ վկայեցին որ Լոնտոն ալ պարտական է հետեւիլ Ֆրանսական դրութեան։ Այս երկու քննիչներն իրենց տեղեկութիւնները քաղած կ'երեւային 1898—9ի վիճակագրութիւններէն, որով վերջին տարիներու մասին բան մը չէր յայտնուած։ Արտաքին գործոց պաշտօնատան բարեացակամութեան չնորհիւ ձեռք անցուցած եմ մինչեւ 1904 մէկ քանի տեղեկագիրներ և վիճակագրութիւններ. բոլոր անոնք որ աղքատ ուսանողաց ձրի ճաշ տալու խնդրով կ'հետաքրքրուին, անտարակոյս կ'ուզեն ֆրանսական դրութեան նորագոյն վիճակին եւ տեղեկանալ։

Դեռ 1899ին, սրատես աչք մը երկիւղի պատճառ կրնար նչմարել այն իրողութեան մէջ թէ բաչխուած կերակուրները կ'չատնային, առանց ազդող հաշուապատասխանատուութեան. դարձեալ՝ թէ կառավարութեան նպաստը չարունակ կ'աճէր, թէ՛ ձրի ճաշերը կ'բազմանային, իսկ վճարուածները՝ կ'նուազէին. թէ բաւելի անձանց նուիրատուութիւնները կը քչնային։ Քանի տարիներն անցան, այս կէտերն այնքան աւելի չեչտուեցան, կառավարական նպաստը, որ 1882ին 500 հազար ֆրանքը պիտի չանցնէր, տակաւ բարձրացաւ, մինչեւ որ 1899ին մէկ միլիոն ֆրանք եղաւ, և անկէ ի վեր քաղաքապետութիւնն այլեւս ականջ չի կախեր նոր յաւելումներու համար կատարուած խնդրանքներու։ Այս նպաստին փոքրիկ մասնակցութիւն մը միայն ունին «Վարժարանաց Սնտուկները», որք 1901ին ընդ ամէնն 23,000 ֆրանք միայն տուին, (քանի թաղապետական չրջանակ մէկ Սնտուկ ունի։) 1900ին նոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, քննելու համար եղած գանգատները. այս յանձնաժողովը տեղեկագրեց թէ 20 թաղապետական չրջանակներէն 11ը ո և է նպաստ չեն ըներ. և միայն երկու հատը կարեւոր գումարներ՝ 8000—9000 ֆր. կ'յատկացնեն։ Նոյն իսկ ուրեմն Կորդ հարուստ չրջանակը, որուն համար 1899ին Վեր. Բրոֆ. Ուէյլքիլա գովեստ կարդաց և ըսաւ թէ առանց կառավարութեան վրայ բեռ ըլլալու իր աղքատ ուսանողները կ'կերակրէ, այսօր ո և է նպաստ չի տար, և կառավարութենէն կ'ընդունի գումար մ'որ բաղդատմամբ իր տարրական վարժարանաց ուսանողներուն թիւին, չատ մեծ է։ Միեւնոյն յանձնաժողովը դիտել տուաւ թէ վճարուած ճաշերու թիւը կ'պակսի, բաղդատմամբ ձրիներուն. համեմատութիւնը տեղ տեղ 80% է. ամէնէն աղքատ թաղապետական չրջանակին մէջ չէ որ ձրի կերակուրներուն քանակութիւնն աւելցած է։ Այս իրողութեան համար երկու բացատրութիւն տրուած է. կա՛մ այն է որ ձրի կերակուրները դիւրութեամբ և թեթեւ քննութեամբ կ'տրուին, այնպէս որ ծնողքները կը կարծեն թէ իրաւունք ունին ձրի կերակուր ստանալու իրենց տղոց համար, և կամ թէ ծնողքները տրուած ճաշը 10 սանդիմ որոշեալ գինը չեն արժեցներ։

Բաշխուած ճաշերուն քանակութիւնը 1899էն ի վեր բազմացած է, բայց յորմէհետէ կառավարական նպաստն որոշ կէտի մը վրայ կանգ առաւ, 1899ի $11\frac{3}{4}$ միլիոն ճաշէն 1904էն բարձրացաւ հազիւ 12 միլիոնի։ Վեր ի վերոյ հաշուելով, այս ճաշերը կ'արժեն իբր 1,400,000 ֆր. որուն մէկ միլիոնը կուտայ քաղաքապետութիւնը, 360,000էն 380,000 ֆր. կ'գոյանայ վճարուած ճաշերէն, իսկ 20,000 ֆր.ը կ'հայթայթեն «Վարժարանաց Սնտուկները». ասոնք նուէրներ կ'ստանան ամուսնութեանց, պարահանդէսներու և նուագահանդէսներու առթիւ, ևն.։ Բայց այս գումարները մեծ մասամբ կ'ծախսուին կօշիկ և հագուստ գնելու և ուրիչ ծախքերու համար։ Աղքատ ուսանողաց ձրի ճաշ տալու դրութեան մէջ կենսական փոփոխութիւն մը յառաջ եկաւ Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդի հետեւեալ որոշումով որ տրուեցաւ, 903 Մայիս 31ին.— «Վարժարանական սնտուկները» հաստատուած էին երբ հանրային Մարմիններ որոց նպատակը պիտի ըլլար նախնական դպրոցները խնամել։ Մրցանակ բաշխելով, կամ աղքատ տղոց կերակուր տալով՝ իրենց միակ նպատակն էր վարժարաններուն օգնել. անոնք բարեսիրական ընկերակցութիւններ չեն, այլ վարժարանական հաստատութեանց օժանդակ ճիւղեր. հետեւապէս, Սնտուկները չեն կրնար բանալ ճաշարաններ ուր մասնաւոր վարժարանաց աղքատ տղաքը կերակրուին։ Միայն Պետական վարժարանաց ուսանողները կարելի է ընդունիլ։

Այս տեսակէտէն դատելով է որ այժմ քիչ ուչադրութիւն կ'ընծայուի կարօտ տղոց ընտրութեան խնդրին և խնայողական հայեցակէտով ո և է տարակուսութիւն չէ եղած։ Բայց այն պարագան թէ ձրի ճաշարաններն այժմ ոչ թէ բարեգործական հաստատութիւններ կնկատուին ի Ֆրանսա, այլ դպրոցներու օժանդակ մարմիններ, մեծապէս կ'իջեցնէ իրենց արժէքը, յաչս Անգլիացւոց, որք կ'ջանան կարօտ ուսանողներու անօթութիւնն ու ֆիզիքական պակասութիւնները դարմանել։ (The Times.)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ. —ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔ

(«Թայմզ»ի Բերլինեան Թղթակցէն, Յն. 21.)

Այստեղ կարծիքի բարեդէպ յեղաշրջում մը տեղի ունեցաւ Մարոքի խնդրոյն մէջ Անգլիոյ բռնած դիրքին վրայ, զոր Գերմանք ծանրապէս խեղաթիւրեր էին։ Բարիզեան գլխաւոր օրաթերթերէն ոմանց մէջ անգլիասէր ցոյց մը եղաւ։ Այս օրաթերթերէն ոմանք անվստահութիւն կ'ցուցընեն Գերմանիոյ առաջիկայ դիտումներուն համար, ինչպէս կ'երեւի կէս—պաշտօնական գերման թերթերուն հրատարակած Մարոքեան հիմնագրէն։ Չափաւոր հանրապետական Ռէբիւպլիք Ֆրանսէզ գրեց.—«Անգլիոյ հանրային կարծիքն և Անգլ. Կառավարութիւնը նչանաւոր փափկանկատութիւն և քաղաքական ուչիմութիւն կ'ցուցընեն արդի դժուարին պարագայից մէջ։ Անգլիա կրնար չիոթեցնել մեր դիւանագիտութիւնը՝ յամառութիւն ցուցընելով խնդրոյն մէջ, ինչպէս կ'յուսային ոմանք. Ընդհակառակն, հասկցաւ որ իր չահերը կ'պահանջեն դիւրացնել կարգադրութիւնը։ Անգլիա ծանուց թէ դեսպանախորհրդին չմասնակցելու իր պատասխանը վերջնական չէ, որով դիւրացուց Մ. Ռուվիէի գործը, ամէն միջոց տալով անոր՝ Գերմանիոյ հետ համաձայնութեան մը գալու։»—Ֆիկարօ գրեց. —«Մեզ ինչ որ ըսենք, Անգլիա դժուարութիւն պիտի չհանէ։ Անգլիա տագնապին սկիզբէն ի վեր լիակատար հաւատարմութեամբ և համերաչխութեամբ կ'վարուի մեզ հետ և չուզեր արգելք յարուցանել մեր գործողութեան։ Պիտի օգնէ մեզ, և պիտի հետեւի մեզ ո՛ւր որ ուզենք երթալ, չթողլով իր բարեկամները տագնապալի վայրկեանին մէջ, և եօթ ձգելով Անգլիոյ ճիչդ դիրքին որոշումն եւրոպական Տէրութեանց նոր դասաւորման մէջ։»

Գերմանիոյ պահանջումներուն վրայ Քէօլնիշէ Զայթունկի հրատարակած տեղեկութիւնն ի մէջ բերելով, Էքօ տը Բարիի Պերլինի թղթակիցը գրեց.—«Մի քանի ամիսէ ի վեր գիտենք այս հիմնագիրը։ Երբ Մ. Տելքասէ իչխանութեան վրայ էր, բազմիցս բացատրուեցաւ։ Ֆրանսա որչափ ալ փափաքեցաւ սիրաչահիլ Գերմանիան, այս վերջինը բնաւ զիջում չըրաւ իր պահանջումներէն։ Բայց կանխահաս կ'ըլլար պնդել թէ Գերմանիա մինչեւ վերջը նոյն դիրքին վրայ պիտի կենայ։»— Նոյն Բարիզեան թերթին մէջ Մ. Մարսել Հիւդէն կ'ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ պահանջումն է տնտեսական ու եւմտական չահերուն համար միջազգային հակակչիռ մարմին մը հաստատել ի Մարոք։—Էքօ տը Բարիին Լոնտոնի թղթակիցն ալ գրեց.— «Անգլիոյ զգացումները մեզ նկատմամբ այնքան բարեկամական են որ Լոնտոնի Դահլիճը, Մարոքի համար դեսպանախորհրդոյ մը գումարումն անօգուտ համարելով հանդերձ, կ'ընդունի զայն՝ դիւրացնելու համար համաձայնութիւն մը Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ։ Այնքան խոհեմ, այնքան չափաւոր, այնքան անկեղծօրէն բարեացակամ Անգլիա չէ այն նենգամիտ Ալպիոնն որ իբր թէ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ պատերազմ մը յառաջ բերել կ'ուզէ եղեր, ինչպէս հաւատացին ֆրանսական լրագիրք ոմանք։ Անգլիա և Ֆրանսա պիտի չընդունին դեսպանախորհուրդը մինչեւ որ Գերմանիոյ կողմէ հաւաստիք չտրուի կանխաւ թէ առով չուզուիր թակարդ մը լարել։»

(Տելի Թելէկրաֆի Բերլինեան Թղթակցէն. Յն. 21.)

Ցուցումն անցնելու վրայ է, և երբեմն ստորկանութեան նախարար, յետոյ Լոնտոնի դեսպան Մ. Անպրիէօ ուչադրաւ խօսքեր ըսաւ Բոչըսի խմբագրին. —Դիտել տուաւ թէ Մ. Ռուվիէի գործը չատ դիւրացած է, որովհետեւ ամէն ոք կ'ատէ պատերազմը։ Գերման Կայսրը գիտէ թէ ֆրանսական բանակը բոլորովին կազմալուծուած չէ կուսակցական խնդիրներու երեսէն, և պատերազմը նոյն իսկ Գերմանիոյ համար վտանգաւոր կրնայ դառնալ։ Անգլիա, ինչպէս հիմա գիտենք, պիտի հետեւի Ֆրանսայի, եթէ սա որոշէ մասնակցիլ Դեսպանախորհրդոյ, և թէպէտ Գերմանիոյ հետ պայմաններուն վրայ բանակցութիւններ պիտի ըլլան դեռ, Մ. Անպրիէօ վստահ է որ պատերազմ չի ծագիր Մարոքի պատճառաւ։

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (1)

ԺԻՒԼ ՎԷՌՆ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՍԱԿՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

ԾՓՈՒՆ ԿՂԶԻՆ

Ա. — ՔԱՌԱՁԱՅՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

Ձախող սկսուած ճամբորդութիւն մը չատ քիչ անգամ յաջող կ'աւարտի։ Գէթ կարծիք մ'է այս, որուն վրայ պնդելու իրաւունք ունէին չորս նուագածուներ, որոց նուագարանները պառկած կ'կենան գետնին վրայ։ Արդարեւ այն կառքը, որուն մէջ պարտաւորուած էին նստիլ երկաթուղւոյ վերջին կայարանէն, յանկարծ գլխիվայր չըջեցաւ ճամբուն զառիվայրին բաղխելով։

—Վիրաւորուած կա՞յ, հարցուց առաջինը, որ չուտ ընդ փոյթ վերականգնած էր իր սրունքներուն վրայ։

—Ես ճանկռուեցայ միայն, պատասխանեց երկրորդը, սրբելով այտը, որ ապակիի բեկորի մը թեթեւապէս ճեղքռտուած էր։

—Ես ալ սկրթուեցայ մը, յարեց երրորդը, որուն բանթէն կաթիլ կաթիլ արիւն կը հոսէր։

Այս ամէնը չատ ծանր չէր սակայն։

—Թաւջութակս ի՞նչ եղաւ արդեօք, գոչեց չորրորդը, բաւական է որ անոր գլխուն փորձանք մ'եկած չըլլայ։

—Բարեբախտաբար պահարաններն անվթար մնացած են։ Բաղխումէն չեն վնասուած ո՛չ թաւջութակը, ո՛չ երկու ջութակները, ո՛չ ալ բամբջութակը (ալթօ), և հազիւ հարկ պիտի ըլլայ վերստին լարել զանոնք։ Իրա՛ւ որ ընտիր նուագարաններ են եղեր...

—Անիծեա՜լ երկաթուղի որ զմեզ կէս ճամբան տագնապի մէջ ձգեցիր, կրկնեց մին։

—Անիծեա՜լ կառք որ զմեզ գլխիվայր չըջեցիր ամայի դաչտին մէջտեղը, պատասխանեց միւսը։

—Ճիչդ մութը կոխած պահուն, յարեց երրորդը։

—Բարեբախտաբար մեր նուագահանդէսը յաջորդ օրուան համար միայն ծանուցուած է, դիտել տուաւ չորրորդը։

Յետոյ թերուդէմ զանազան զուարճալի պատասխաններ փոխանակուեցան այս չորս արուեստագէտներուն միջեւ, որք կատակի զարկին իրենց ձախողուածը։ Անոնցմէ մին, հինցած սովորութեան մը համեմատ, երաժշտական ասացուածներէ փոխ առնելով զուարճալի բառախաղութիւններ ըրաւ։

Այս ամէն խօսակցութիւնները ֆրանսերէն կ'ըլլային, թէեւ անգլերէն ալ կրնային ըլլալ, վասնզի այս նուագախումբը Ուօլթըր Սգօթի և Գուբըրի լեզուն ալ կ'խօսէր իր բնիկ լեզուին պէս, չնորհիւ այն բազմաթիւ ճամբորդութեանց զոր ըրած էր անգլիասաքսոն երկիրներուն մէջ։

Ուստի այս լեզուով հարցափորձեցին կառավարը։ Մարդուկն ամէնէն աւելի վնասուած էր, առաջակողմի սռնակին կոտրած պահուն։

Այսուհանդերձ քանի մը ճմլումներ միայն ստացած էր, ոչ այնքան ծանր որքան ցաւագին։ Սակայն չէր կրնար քալել, ոտքին ճմլուած ըլլալուն պատճառաւ։ Ուստի հարկ եղաւ միջոց մը գտնել զայն մինչեւ մօտակայ գիւղը փոխադրելու համար։ Արդարեւ արկածն հրաչքով մահացու չէր եղած։ Ճամբան ծամածուռ կ'երկարէր լեռնոտ գաւառի մը մէջէն, խոր անդունդներու եզերքը քերելով։ Կարկաչասահ հեղեղներ և դժուարանցանելի հուններ կ'կտրատէին զայն տեղ տեղ։ Եթէ կառքին առաջակողմը քանի մը քայլ դէպ ի վար խորտակուած ըլլար, անտարակոյս կառքն այս անդունդներուն ապառաժներուն վրայ թաւալած պիտի ըլլար, և թերեւս ոչ ոք պիտի ազատէր աղէտքէն։ Ամէն պարագայի մէջ, կառքն անգործածելի դարձած էր։ Ձիերէն մին, որուն գլուխը սրածայր քարի մը զարնուած էր, հողին վրայ կ'հեծծէր, միւսը բաւական ծանրապէս վիրաւորուած էր զիստէն։ Ուրեմն ո՛չ կառք կար ոչ ալ ձի։ Ի մի բան չար բախտը չէր խնայած այս չորս արուեստագէտներուն, Ստորին Քալիֆորնիոյ հողերուն վրայ։ Քսանեչորս ժամուան մէջ երկու արկած պատահած էր։

Այն ատենները, Սան Ֆրանչիսքօ երկաթուղիով ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ էր Սան Տիէկոյի հետ, որ հին Քալիֆօրնեան նահանգին սահմանագլխին վրայ կ'գտնուի գրեթէ։ Ահա չորս ճամբորդներն այս կարեւոր քաղաքը կ'երթային, ուր վաղայաջորդ օրը նուագահանդէս մը պիտի տային, որուն անհամբեր կ'սպասուէր։

Նախընթաց իրիկուն Սան Ֆրանչիսքոյէ մեկնող կառախումբը Սան Տիէկոյէ հազիւ յիսուն մղոն հեռու էր երբ առաջին ձախորդութիւնը պատահեցաւ։ Եւ եթէ հարկ եղաւ Բաչալի կայարանին մէջ կանգ առնել, պատճառը սա էր որ երկաթուղին 3—4 մղոն տարածութեան մը վրայ քանդուած էր ջուրերու յանկարծական յորդումէն։ Անկարելի էր երկու մղոն անդին վերստին կառախումբ նստիլ, վասն զի արկածն հազիւ երկու ժամ առաջ պատահած էր և կառախումբէ կառախումբ փոխադրութիւնը դեռ չէր կազմակերպուած։ Ուստի հարկ եղաւ սա՛ երկու միջոցներէն մին ընտրել. կա՛մ սպասել որ ճամբան վերստին անցանելի ըլլար, և կամ մօտակայ աւանէն կառք մը վարձել, Սան Տիէկօ երթալու համար։

Ահա այս վերջին լուծման կայանք մը տուաւ նուագախումբը։ Մօտակայ գիւղի մը մէջ տեսակ մը հին լանտօ գտան, խարխուլ, ցեցակեր և ոչ հանգստաւէտ։ Գինը սակարկեցին կառքին տիրոջը հետ. կառավարն հրապուրեցին մեծկակ պարգեւ մը խոստանալով, և իրենց նուագարաններով մեկնեցան առանց գոյքի։

Ժամը գրեթէ երկուքն էր միջօրէէն ետքը, և մինչեւ ժամը եօթն ճամբորդութիւնը կատարուեցաւ առանց չափազանց դժուարութեան ու յոգնութեան։ Բայց ահա՛ երկրորդ ձախողուած մ'ալ պատահեցաւ, կառքին տապալումը, և այնքան ձախող կերպով որ անկարելի եղաւ վերստին գործածել զայն՝ ճամբան չարունակելու համար։ Եւ նուագախումբը կ'գտնուէր Սան Տիէկոյէ ճիչդ 20 մղոն հեռու։ Արդ ինչո՞ւ չորս նուագածուներ, ազգաւ Ֆրանսացի և մանաւանդ ի ծնէ Բարիզցի յանդգնեցան Ստորին Քալիֆօրնիոյ այս անծանօթ մասերուն մէջ նետուիլ։ Ինչո՞ւ համար. համառօտիւ պիտի ըսենք պատճառը, և մէկ քանի գիծերով պիտի նկարագրենք չորս տաղանդաւոր նուագածուները, զորս դիպուածը՝ դերերու այս քմահաճ բաչխիչը՝ պիտի նետէր այս արտասովոր պատմութեան դերակատարներուն մէջ։ Այն տարուան ընթացքին մէջ —չենք կրնար ճչտել, վեր վար երեսուն տարի կայ— Միացեալ Նահանգները դաչնակցային դրօչին լուսաստղներուն թիւը կրկնապատկեցին։ Անոնք, իրենց ճարտարարուեստական զօրութեան լիակատար փթթումին մէջ էին, իւրացնելէ վերջ Քանատայի տիրապետութիւնը մինչեւ Բեւեռային ծովուն սահմանները, Մեքսիկայի, Կուաթէմալայի, Հոնտուրասի, Նիքարակուայի, Քոսթա—Րիքայի նահանգները մինչեւ Բանամայի ջրանցքը։ Միեւնոյն ատեն արուեստին զգացումն ալ զարգացաւ այս ապատակող Եանքիներուն մէջ, և եթէ իրենց գեղեցիկ արտադրութիւնք տակաւին սահմանափակ են եթէ իրենց հանճարը դեռ քիչ մը ըմբոստ կ'երեւի նկարչութեան, քանդակագործութեան և երաժչտութեան հանդէպ, գէթ գեղեցիկ գործերու ճաչակն ընդհանրացած է անոնց մէջ։ Մասնաւոր կամ հանրային թանգարաններ կազմակերպելու համար, հին և նոր վարպետներուն նկարներն ա՛յնքան չատ գնեցին սուղ սուղ գիներով. քնարերգակ կամ ողբերգակ մեծահամբաւ արուեստագէտները, մեծատաղանդ նուագածուներն այնքան չատ հրաւիրեցին առատ վարձքերով, որ վերջապէս իւրացուցին գեղեցիկ և ազնիւ բաներու զգացումը, որ իրենց պակսած էր այնքա՜ն երկար ատեն։

Գալով երաժչտութեան, Մէյէրպէրի, Հալեվիի, Կունոյի, Պերլիօզի, Վակների, Վէրտիի, Մասէի, Սէն—Սաէնսի, Րէյէրի, Մասընէի, Տելիպի, 19րդ դարու այս հռչակաւոր երգահաններուն եղանակներուն այնքան չատ ունկնդրեցին, որ նոր աչխարհի երաժչտասէրները նախ հոգի տուին երաժչտութեան։ Յետոյ քիչ քիչ յաջողեցան ըմբռնել Մոցարդի, Հայտընի, Պեթհովէնի խորագոյն գործերը, բարձրանալով դէպ ի ակունքն այս վեհ արուեստին, որ ամենալիր կ'զեղուր 18րդ դարու ընթացքին մէջ։ Օբէռաներուն յաջորդեցին ողբերգութիւնները, ողբերգութեանց յաջորդեցին համերգները. հասանուագները (սենֆոնի) ևն.։ Եւ իրաւ ալ այն պահուն որ մեզ կ'խօսինք, հասանուագը մեծ ընդունելութիւն գտած է Միութեան մէն մի նահանգներուն մէջ։ Սպիտակ, սեւ, կարմիր մէն մի խաղի (տոմս) համար յօժարակամ կ'վճարէին հինգ, տասն կամ քսան տոլար։ Եանքիներուն այդ ծայրայեղ հիացումը գիտնալով է որ չորս տաղանդաւոր նուագածուներն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն յաջողութիւն և հարստութիւն երթալ խնդրելու գաղափարն յղացան։ Չորս պատուական ընկերներ, Երաժչտանոցի նախկին ուսանողներ, Բարիզի մէջ հանրածանօթ, «Սալօնի երաժչտութիւն» կոչուած նուագահանդէսներու մէջ յոյժ գնահատուած, որ մինչեւ այն ատեն այնքան տարածուած չէր Հարաւային Ամերիկայի մէջ։ Ինչ հազուագիւտ կատարելութեամբ, ինչ հրաչալի միութեամբ, և ինչ խորունկ զգացողութեամբ կ'արտայայտէին Մոցարդի, Պեթհովէնի, Մէնտըլսոնի, Հայտընի, Շօբէնի գործերը, չորս լարաւոր նուագարաններու համար գրուած, առաջին և երկրորդ ջութակ, բամբ ջութակ և թաւջութակ։ Ժխորաձայն բան մը չկայ ասոնց մէջ, այնպէս չէ՞, իբրեւ յայտարար նչան արուեստին, բայց ինչ անսադիւտ նուագում, նուագածուի ի՛նչ անզուգական տաղանդ։ Այս քառաձայն նուագախումբին յաջողութիւնը բացատրելի է մանաւանդ որ այն ատենները մարդիկ կ'սկսէին ձանձրանալ անոգին նուագախումբերէն (օրքեսթր), իրաւ է որ երաժչտութիւնն հնչական ծփանքներու արուեստագիտօրէն դաչնաւորած չարժում մ'է, սակայն պէտք չէ խլացուցիչ փոթորիկներու վերածել այդ ծփանքները։

Թարգմ. Բ. Մ. ՊՈՋԱՃԵԱՆ (Շար.)

Մարոք ղրկուած գերման դեսպան Դաթէնպախ կոմս առաջին ձախողուած մը կրեր է անհատական առանձնաշնորհումներ խնդրելուն առթիւ։ Ի Դանճէր կեցակաբեկ Թումբի մը և մաքսատան մը չինութեան համար յանուն Գերմաններու առանձնաշնորհ մը ձեռք բերելու վրայ էր, երբ Անգլիոյ պատասխանն հասաւ Մարոք, և Մարոքեան Դահլիճը փոխեց իր ընթացքը, ծանուցանելով թէ մէկու մը ո՛ և է առանձնաշնորհում կամ արտօնութիւն պիտի չտայ։ Ֆրանսա թող չի տար որ Ալժերիոյ սահմանագլխէն զէնք և ռազմամթերք մուծուին Մարոք, նոյն իսկ Մարոքի կառավարութեան պէտքերուն համար, և Մարոքեան դահլիճը կ՚ուզէր վրէժ լուծել, բոլորովին ճամբելով ֆրանսական զինուորական պատուիրակութիւնն և անոր տեղ գերման զինուորականներու խմբի մը առաքումը խնդրելով գերման դեսպանէն։

Ռայխսդակի անդամ մը Էտօ տը Բոււլի մէջ յօդուած մը հրատարակելով (զոր Պերլինէն ղրկած է Ցնս. 17 թիւով), կ՚ըսէ թէ «Ցուզեալ շրջան մը անցաւ, բայց հիմակ ամէն ոք աւելի հանդարտ է։ Գերմանիա գիտէր որ Անգլիոյ հետ պատերազմի մէջ պիտի յաղթուէր, բայց Մ. Տելքասէ, որ Գերմանիոյ հետ համաձայնութեան խօսքն անգամ լսել չէր ուզեր, և Անգլիոյ հետ մտերմութեան գաղափարը ջատագովեց, ո՛րքան անտես ըրաւ Գերմանիան որ իր հակագերման ծրագիրներն ո՛չ իսկ աքօղելու ջանք մ՚ըրաւ։ Մ. Տելքասէ չհասկցաւ որ ռուսական պարտութեանց չարքը զինք զրկած էր մեծ նեցուկէ մը։ Ցայտնի եղաւ որ Բարիզի եւ Լոնտոնի համընթաց քաղաքականութիւնը կ՚միտէր մեկուսացնել Գերմանիան, վերջնական նպատակ ունենալով Գերմանիոյ դէմ պատերազմ մղել զինակցութեամբ, ամէնէն նպաստաւոր պայմաններու տակ։ Ուրեմն, քանի որ պատերազմն անխուսափելի էր վերջ ի վերջոյ, ինչո՞ւ Գերմանիա իրեն ամէնէն նպաստաւոր վայրկեանը չընտրէր։ Գերմանիա Ֆրանսայի հետ պատերազմ չուզեր, և միշտ քաղաքավարութեամբ վերաբերած է անոր, և զայն սիրաշահիլ ճգնած է յանցեալին։ Մարոք մինչեւ տուաւ Գերմանիոյ՝ իր դիրքը վերստանալու, և նորէն ձեռք ձգելու իր միջազգային ազդեցութիւնն ու հեղինակութիւնը։ Տելքասէ չատ ճարպիկ յատակագիծ մը յօրինած էր, բայց պէտք եղած համբերութիւնն ու դիւրաթեքութիւնը չունեցաւ, և իր խաղը չատ չուտ երեւան հանեց։ Հիմա Գերմանիա խնդրոյն կարգադրման մէջ դիւրահաճ պիտի երեւի, եթէ կարենայ ստանալ խաղաղութեան հաւաստիք, և վստահ ըլլայ թէ իրեն դէմ թշնամութիւն չի մտածուիր, և թէ մտերմական յարաբերութիւնք պիտի հաստատուին։ Չուզեր նուաստացնել Ֆրանսան, այլ անոր բարեկամութիւնը չահիլ կ՚ըղձայ, և չատ ցաւով և ակամայ պիտի հրաժարի այս խորհուրդէն, եթէ Ֆրանսա զինք հարկադրէ։»

Նմանապէս համարձակօրէն ամէն բան կ՚ըսէ գերման երեսփոխանը, անգամ մը Ռայխսդակի, հաստատելով Լոնտոնի թերթերուն գրածը թէ Գերմանիոյ բուն դիտումը Մարոք չէ, այլ Ֆրանսան անջատել Անգլիայէն, և իր կողմը դարձնել։

*** Գերմանիոյ մէկ ուրիշ դիտումն է 70—71ի պատերազմէն ետքը կնքուած Ֆրանքֆորդի Դաշնագրին փոփոխումն այն անտեսական յօդուածին վրայ որ կ՚որոշմնդրէ թէ Ֆրանսա և Գերմանիա առ յաւէտ իրարու պիտի տան մաքսային ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զոր տուած ըլլան ուրիշ ո՛ և է Տէրութեան։ Պիզմարք այս յօդուածը դնել տուաւ այն ատեն, որպէս զի Ֆրանսա Գերմանիոյ դէմ մաքսային պայքար չկարենայ մղել։ Ի սկզբան Գերմանիա օգտուեցաւ, բայց հիմա ճարտարական պայմաններու փոփոխումով Գերմանիա գոհ չէ այս յօդուածէն, որմէ կ՚խուսափի օտար Տէրութեանց հետ իր կնքած նոր դաշնագրերուն մէջ։ Գերմանիա կ՚ուզէ վերցնել այս յօդուածն և փոխադարձ համաձայնութեամբ Ֆրանսայի հետ առեւտրական հասարակ դաշնագիր կնքել, վերջնական նպատակ ունենալով Եւրոպական Մաքսային Միութիւն մը (Զոլֆերայն)։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

*** Մ. Ռուվիէ Դը. իրիկուն գերման դեսպան Րատոլինի իշխանին յանձնեց ֆրանս. ծանուցագիրն որ 15 էջէ կ՚բաղկանայ։ Այս ծանուցագրին մէջ Մ. Ռուվիէ Մարոքի հողային ամբողջութեան հանդէպ Ֆրանսայի ունեցած մասնաւոր դիրքին պատմական մէկ նկարագրութիւնն ընելէ ետք, կ՚ըսէ թէ Ֆրանսա Մարոքի մէջ միշտ «բաց դուռ»ի սկզբունքին և Էմիրին գերիշխանութեան կուսակից եղած է։ Մ. Ռուվիէ միջազգային դեսպանախորհուրդի մը համար ո՛չ թեր և ոչ դէմ խօսելով, տեղեկագրական դիտողութիւններ կ՚ընէ անոր գումարման նպաստաւոր և աննպաստ եղող պատճառներուն, նաև անոր որպիսի պայմաններով գումարուելուն վրայ։

*** Իշխան Րատոլինի վերջին բացատրութեանց ի պատասխան Մ. Ռուվիէի ծանուցագիրը Դը. իրիկուն Պերլինի ֆրանսական դեսպան Մ. Պիհուրի ձեռքով յանձնուեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնատան։ Մ. Ռուվիէ միեւնոյն ատեն այդ ծանուցագրին մէկ պատճէնը յանձնեց իշխան Րատոլինի։ Պերլինի մէջ տեղեկութիւն չկայ ծանուցագրին պարունակութեան վրայ։ Բարիզէ տրուած լուրերուն նայելով, Մարոքի խնդրոյն գլխաւոր սկզբունքներուն մասին Բարիզի և Պերլինի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանալուն յոյս չկայ, և ուրիշ նոր բանակցութեանց պէտք պիտի ըլլայ, երկուստեք փափաքուած համաձայնութիւնը ձեռք բերելու համար։ Դեռ որոշուած չէ թէ այս բանակցութիւնք բերանացի՞ թէ գրաւոր պիտի ըլլան։

*** Կ՚հաւաստեն թէ Մ. Ռուվիէ այս ծանուցագրին մէջ ֆրանքանգլիական պայմանագրէն և ֆրանքսպանիական դաշնագրէն մէկ քանի յօդուածներ ցուցած է։ Անգլիական շրջանակի մէջ կարեւորութիւն կուտան այդ դաշնագրերուն պարունակութեան մասին Ֆրանսայի կողմէ այս եղանակով Գերմանիոյ ծանօթութիւն տրուելուն։

*** Պերլինէ 22 Ցունիս հեռագիր մը ալ, Մարոքի խնդրոյն առթիւ Մ. Ռուվիէի ծանուցագրին յառաջ բերած յուսախաբութեան վրայ խօսելով, կ՚ըսէ թէ այս ծանուցագրով կացութիւնն առաջուընէ աւելի կնճռոտեցաւ, զի Ֆրանսայի իբրեւ միանշնորհեալ նկատուելու պահանջը կ՚հաստատուի այն պատճառներուն, որոց համար էր որ Մարոքի Դահլիճը մերժեց Ֆրանսայի առաջարկները։ Մ. Ռուվիէ կ՚փափաքի որ Գերմանիա ալ ճանչնայ իր այդ պահանջը, և հետեւապէս առաջիկայ դեսպանախորհուրդի մը վիճաբանութեանց չենթարկուի։ Ֆրանսական դիւանագիտութեան համար մեծ յաջողութիւն մը պիտի ըլլայ եթէ դեսպանախորհուրդի մը գումարումէն առաջ վաւերացնէ իր այս փափաքած իրաւունքները։

*** Բարիզի Սակարանին մէջ Եչ. օր մէկ քանի արժեթուղթերու կրած անկումները մեծ զարմացում պատճառեցին Խորհրդարանին մէջ, և չատեր կարծեցին թէ արտաքին պատճառներու համար էր այդ։ Մ. Ռուվիէ այս մասին իրեն եղած հարցման պատասխանելով ըսաւ թէ դիտմամբ տարածուած այս յոռետես զրոյցներն բացարձակապէս անհիմն են։ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ բանակցութիւնք յոյժ կանոնաւոր կ՚ընթանան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Թանի Պերլինի Թղթակիցը կ՚գրէ.— «Գերման ժողովուրդը ճչտիւ չի գիտեր թէ իրաց վիճակն ի՛նչ է։ Իրաւ, ըսած են իրեն թէ Գերմանիա յաջողութիւն մը ձեռք բերաւ Մարոքի մէջ և Վիլհելմ Կայսր իր կիրակնուերի քարոզին բնաբան առաւ Սաղմոսին Gott mit uns (ընդ մեզ Աստուած) խօսքը, բայց գերման ժողովուրդին հանդարտութիւնը խանգարուեցաւ չրջած զանազան զրոյցներուն պատճառաւ։ Մէկ քանի թերթեր կ՚ըսեն թէ ձեռվ Էմիրին կողմէ, բայց իսկապէս Գերմանիոյ կողմէ առաջարկուած դեսպանախորհուրդը պիտի գումարուի, բայց իրիկուընն իսկ կ՚հերքեն իրենց այս լուրը։ Կէս—պաշտօնական, և գրեթէ պաշտօնական լրագիրներ, ինչպէս Քէօլնիշէ Զայթունկ և Սաւթօյչէ Զայթունկ հակասական լուրեր կ՚հրատարակեն։ Վերջապէս, մէկ կողմէ կ՚ծանուցուի թէ տէրութիւնք առանց վերապահութեան կ՚ընդունին Էմիրին առաջարկը, մինչ մէկ քանի ժամ վերջ կ՚ըսեն թէ տէրութիւնք պայմաններ կ՚դնեն։ Օրն երկու անգամ լրագիրները կ՚ելլեն կ՚ծանուցանեն թէ Ֆրանսա կ՚մերժէ կամ կ՚ընդունի դեսպանախորհուրդի սկզբունքը։ Այս հակասական տեղեկութիւնները կ՚նեղացնեն հանրութիւնը, որ կ՚հետաքրքրուի Մարոքի խնդրով, ինչպէս պիտի հետաքրքրուէր ո և է միջախաղի, ընդմէջ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն փափաքն այն անձերուն որ կ՚ուզեն այսպէս ցոյց տալ թէ իրենց ազգային դիւանագիտութիւնը յաղթանակներ տարած է, հանրութիւնն այսպէս հեւ ի հեւ հետաքրքրութեան մէջ պահելու ձեր կրնայ վտանգաւոր ըլլալ։ Այս գերագրգռութիւնը կ՚ազդէ Գերման հանդարտ բնաւորութեան վրայ։ Եթէ հանրութիւնն արտաքին խնդիրներուն անգիտակ, կ՚հետեւի անոնց տրուած ուղղութեան միայն, սակայն կան այնպիսի անձնաւորութիւններ ալ որ համամիտ չեն վարչապետին բռնած ուղղութեան, որով «իշխան»ի տիտղոս չահեցաւ կոմս Պիւլով։ Այս անձնաւորութիւնք քիչ են և իրաց ընթացքին վրայ ո և է ազդեցութիւն չունին։ Հետաքրքրութեան համար միայն կարելի է յիչել իրենց այս զգացումը։ Եթէ իրենք ալ Ֆրանսայի հետ համաձայնութեան մը կուսակից են, —եւ իրենց այս փափաքը ծածուկ կ՚առնէ թէ՛ համակրանքէ և թէ գաղափարական տեսակէտէ — պատճառն այն է որ այնպէս կ՚կարծեն թէ Գերմանիա այսպիսի համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար լաւագոյն ճամբաները չհետեւեցաւ, ո՛չ միայն այս վերջին չաբաթներուն մէջ, այլ տասնեակ տարիներէ ի վեր, ուր Գերմանիա միշտ անվստահութիւն ցոյց տուաւ Ֆրանսայի նկատմամբ։ Այսպէս յառաջ եկած պաղութիւնն և ուծացումը ճարպիկ կերպով չահագործուեցաւ անոնց կողմէ որ կ՚հակառակին երկու երկիրներուն մերձեցման, և որ ամէնէն պզտիկ սխալներն իսկ կ՚չահագործեն քաղաքական այս ըմբռնումին դէմ։ Սակայն արդիւնքը մէջտեղն է. ոչ Ֆաշոտան ոչ ալ անգլեւպօէր պատերազմը, որոց միջոցին թէ՛ գերման և թէ ֆրանսական ժողովուրդներն հականգլիական զգացումներ կ՚ածէին հաւասարապէս, չկրցան փոխադարձաբար մերձեցում մը յառաջ բերել, ինչպէս կ՚սպասուէր երկու երկիրներու դիւանագիտութենէն։ Գործի և սեղանաւորական աշխարհէն քանի քանի մարդիկ լսած եմ որ ցաւ յայտնած են թէ Անգլիան դժգոհացնելու վախը պատճառ եղաւ մինչեւ վերջին ատեններս որ Գերմանիա չկարենայ իրագործել Ֆրանսայի մտենալու իր բաղձանքը։ Բայց նոյն այս անձնաւորութիւնք կ՚ընդունին նաև որ եթէ Գերմանիա հիմա յարմար օր մը և յարմար ժամու մը գայ դէպի Ֆրանսա, մանաւանդ թէ այնպիսի նուաստացում մ՚ունի որ թոյլ կուտայ իրեն աւելի մեծ գործունէութիւն մ՚ունենալու, չափազանցութիւն կ՚ըլլայ Ֆրանսայէ պահանջել երթալ նետուիլ Գերմանիոյ բազուկներուն մէջ, առանց հոգ ընելու թէ ի՛նչ պիտի մտածէ Անգլիա, որուն նկատմամբ այնքան ակնածանք ունեցած էր գերման կառավարութիւնը։ Ֆրանքգերման մերձեցման այս բարեկամներն առիթ չունին հանրութեան առջեւ պարզելու կացութեան վրայ իրենց գաղափարները. բայց, դիտելի է նաև սա կէտն իբր խաղաղութեան պատճառ.—այս անձնաւորութիւնք կ՚ըսեն թէ առ այժմ բաւ է որ բարւոք յարաբերութիւններ հաստատուին երկու երկիրներուն միջեւ, յուսալով որ այս բարւոք յարաբերութիւններուն պիտի յաջորդէ բարեկամութիւնը, և կ՚ըսեն թէ Անգլիացիք այնքան խաղաղասէր են որ պիտի չընդդիմանան Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մերձեցման, զի եթէ այդպէս չընեն, Ֆրանսա կրնայ ստիպուիլ օր մը երկու հակառակորդներէն մին, որոց երկուքին հետ ալ բարւոք յարաբերութիւններ կ՚տածէ։ Անգլիոյ դէմ յառաջ եկած գրգռութիւնը, որուն վրայ կ՚ձգուէր Մարոքի խնդրոյն ամբողջ պատասխանատուութիւնը, հանդարտելու վրայ է գրեթէ այն օրէն ի վեր որ հաւանական թուեցաւ թէ Մեծն Բրիտանիա ետ պիտի առնէ իր դեսպանախորհուրդին մասնակցելու մերժումը։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ այնպէս կը կարծուէր թէ Անգլիա պիտի հետեւի վարչապետ Մ. Ռուվիէի տալիք որոշման, և սոյնպէս գոհունակութիւն կ՚առթէր։ Մօրնինկ Բօսթի յօդուածը զոր տուաւ այս կարծիքին, և Լօնտոն Անդրնորէն սկսաւ յարձակիլ Անգլիոյ դէմ, ըսելով թէ ջուրը կ՚պղտորէ և կ՚ուզէ խանգարել ֆրանքգերման յարաբերութիւնները։ Մօրնինկ Բօսթ ցարդ ո և է մասնաւոր հակակրանք ցոյց տուած չէր Գերմանիոյ Մարոքեան քաղաքականութեան դէմ, բայց երբ յանկարծ հրատարակեց այս պատերազմաշունչ յօդուածն և միացաւ անոնց որ Գերմանիոյ դէմ պատերազմ կը պահանջեն, և կ՚ըսեն թէ անյապաղ պէտք է Գերմանիոյ դէմ պատերազմելու պատրաստուիլ, սաստիկ գրգռութիւն յառաջ բերաւ Գերմանիոյ մէջ, և ըստ որում արդէն նաւատորմն աւելցնելու ջանքեր կ՚ըլլան, քիչ ատենէն պիտի տեսնանք որ Գերմանիոյ մէջ պայքար մը պիտի բացուի ի նպաստ Կայսերական նաւատորմին յաւելման։ Ասիկա դիւրին է հասկնալ, և Ռայխսդակն երբ տնտեան նստաշրջանն սկսի, նաւային նոր վարկեր պիտի պահանջուին իրմէ։»

(Le Temps, Ցունիս 23.)

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒՄԸ.— Տէյլի Թէլէկրաֆի Թօքիօյի Թղթակիցը Ցունիս 19 թուով հետեւեալը կ՚հեռագրէ.— Ռուս բանակը, որ Խարպինի արտաքին ամրութեանց մէջ կ՚գտնուի, և քաղաքը հարաւային, արեւելեան և արեւմտեան կողմերէն կ՚չրջապատէ, կ՚բաղկանայ 54,000 հոգիէ և ունի 300է աւելի թնդանօթ։ Այս բանակէն 12,000 հոգի, 120 թնդանօթներով, կ՚գտնուին Սունկարի գետին վրայ, իսկ 16,000 հոգի, 180 թնդանօթներով ամրացած են երկաթուղւոյ կայարանին մէջ։ Խարպինէն անդին 20½ն 70½ մղոն հեռաւորութեանց վրայ, մէկ քանի մղոն երկարութեամբ ամրութիւններ կ՚չինուին, յարակից խրամներով. բազմաթիւ ականներ զետեղուեցան։ Ռուսք կը վախնան հարաւային կամ արեւմտեան կողմէն յարձակումէ մը։ Ամէն օր Խարպինէն կառախումբ մը կ՚մեկնի, և ուրիշ մը կը հասնի Բեդերպուրկէ։ Օրական մէկ կառախումբ ալ Վլատիվօստօք կ՚երթայ։

*** Միեւնոյն Թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ Թօքիօյէն, Ցունիս 20 թուով. — Ճապոնցիք իրենց յաղթական յառաջխաղացումը կ՚չարունակեն ի Մանչուրիա. Բիչ ատենէն ուրախալի լուրերու կ՚սպասուի։ Ճապոնցիք կէս միլիոնէ աւելի զօրք ունին պատերազմի դաչտը։ Անոնք նոր [illegible] գործողութիւններն սկսան Մայիս 21ին։ Պալդիկի տորմիղին բնաջնջման լուրն իմացուելուն պէս 8,000 ռուս զօրքեր հիւսիսային Քորէայէն ետ քաշուեցան։ Ռուսաց չինած կամուրջները՝ Դումէն գետին վրայ՝ սակէ առաջ հեղեղներէն քանդուած էին, բայց հիմա Ռուսք երեք զօրաւոր կամուրջներ չինեցին, որք հեղեղներու կ՚դիմանան։

*** Բէքինէն մինչեւ Շանքաքօ երկարող սահմանագլխի երկաթուղին միջազգային վաճառականութեան առջեւ պիտի բացուի, ու Եւրոպացի մը պիտի նշանակուի իբր վերատեսուչ։ Ռուսիա մտադիր է Մոնկոլիայէն Շանքաքօ երկաթուղի մը չինել, այսպէս ամբողջ գիծերը լրացնելու համար։ Ճապոնցի վաճառական մը արտօնութիւն ստացաւ Բէլբար կղզիին մէջ գերան և ձուկի գործով պարապելու. ուրիշ ճապոնցի վաճառական մ՚ալ Սաղալինի մօտ կղզի մը ստացաւ։ Եօքօհամայի մէջ գերմանական դրամատուն մը պիտի բացուի։

ՓՈՔՐԻԿ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ.— Տէյլի Թէլէկրաֆի Թօքիօյի Թղթակիցը հետեւեալը կ՚հեռագրէ Ցունիս 20 թուով.— Թերթիս պատերազմական Թղթակիցներէն մին, որ Մանչուրիոյ ճապոնական բանակի սպայակոյտին մէջ կ՚գտնուի, հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց ինծ, որ թէեւ Թուական չունի, բայց Դը. գիչեր ժամը վեց ու կէսին հասաւ ձեռքս.— «Ցունիս 16ին Ռուս խաղախագունդեր Լիէն Հուաքօի մօտերը ետ մղուեցան ծանր կորուստներ կրելով, բայց Դէյքատօնի մէջ մեծ ոյժ ստացան և ըստ ամենայն հաւանականութեան, մօտերս նոր յարձակում մը պիտի գործեն։ Ճապոնական ոյժը, որ զանոնք ետ մղեց, կը բաղկանար հետեւակ և թնդանօթաձիգ զօրքերէ։ Վստահ ենք որ երկրորդ անգամ ալ խաղախներուն դասը պիտի տանք։ Հայլին Չէնկի ուղղութեամբ թնդանօթներ երեք կիսաբաժին զօրք ստանալով զօրացաւ։ Յառաջացած գունդերուն կ՚հրամայէ Զօր. Մատոլիրոֆ, որ կ՚աչխատի արգիլել ճապոնական յառաջխաղացումն դէպ հիւսիս։ Մօտ ատենէն կ՚յուսանք նպաստաւոր լուրեր ստանալ։ Վերջին անգամ մեր բռնած գերիներուն մէջ կայ Լեհ ենթասպայ մը, որ կ՚յայտարարէ թէ Ռուս բանակին մէջ տիրող ընդհանուր կարծիքը սա է. Ճապոնցիք կ՚ուզեն գրաւել Խարպինը և Վլատիվօստօքի հետ ամէն հաղորդակցութիւն կտրել։ Այս պատճառաւ Ռուս բանակին գլխաւոր ոյժերը կ՚գտնուին Շանկչունի մօտ, և Քիրին ամրացեալ չէ։ Զօր. Լինիեւիչի սպայակոյտը թէպէտ Շանկչունի մէջ է, բայց մերթ ընդ մերթ Ռուս սպարապետը Ֆէնհուա կ՚երթայ։ Ռուս զօրքերը չատ կ՚սիրեն Լինիեւիչը որ մասամբ արթնցուցած է անոնց պատերազմական ոգին։ Լինիեւիչ ամրութեանց չինութիւններն աչքէ անցուցած պահուն գործաւորներուն հետ զուարթօրէն կ՚խօսակցի և ամէնէն սոսորաղաս զինուորին անգամ ձեռքը կ՚թօթուէ։»

*** Պատերազմի դաչտէն ուրիշ կէտերէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն Ցունիս 16ին Խաղախները կատարելապէս յանկարծակիի եկան և երեք կողմէ խաչաձեւ ճակատական կրակի մը տակ մնացին։ Խաղախներէն ողջ մնացողները Մոնկոլիա փախան։

*** Թօքիօյի մէջ երկու կարեւոր լուրեր տարածուեցան. առաջին, ճապոնական ընդհանուր հիւպատոսը զեցոյց Լիանկքիանկի փոխարքային, թէ Ծով. Ուրիուի նաւաբաժինը մտադիր է Եանկցէի մէջ շրջիլ։ Տեղական իշխանութիւնք վախնալով որ այս արարքը կրնայ գրգռել եւրոպական տէրութիւններն և Չինացիներուն ալ տհաճելում պատճառել, խնդիրը տեղեկագրած են Բէքին։ — Երկրորդ կարեւոր լուրը սա է. Հօնկ Քօնկի անգլիական նաւաբաժինը մինչեւ Ուէյ Հայ Ուէյ պիտի երթայ և Ցունիս 22ին Շանղհայի բացերը թնդանօթաձգութեան փորձեր պիտի կատարէ։

ՌՈՒՍ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ԹԵՐԹԸ.—Թօքիօյէ Ցունիս 20 թուով կ՚հեռագրեն առ Տէյլի Թէլէկրաֆ. — Ըստ որում Ռուս գերիները յաճախակի կռիւներ կ՚ընէին իրարու հետ, հետեւեալ ազգութեանց բաժնուեցան և իրարմէ անջատուեցան. Սլաւ, Ֆինլանտացի, Հոլանտացի (?) և Հրեայ։ Այս կարգադրութեան չնորհիւ հիմա հանդարտութիւն կ՚տիրէ։ Ռուս գերիներն սկսած են թերթ մը հրատարակել «Պատերազմական գերիներու օրաթերթ» անուամբ։ Այս թերթին վերջին թիւին մէջ կասկած կ՚յայտնուի թէ Պալդիկի ռուս տորմիղը ջնջուած ըլլայ! . . . ; (Ծ. Խ. —Արժանահաւատ տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է այս թերթին բաժանորդ գրուիլ։)

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ ՀԱՍԱԾ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Թօքիօյէ կը հեռագրեն պաշտօնապէս թէ ճապոնական զօրքերը Ցունիս 19ին առանց ընդդիմութեան բախելու, գրաւեցին Վայեուանբաւմէնի երկիրը։ Ապա գրաւեցին նաև նոյն տեղւոյն հիւսիս. արեւելեան կողմը գտնուած Լանիմուլինցուն և հալածեցին թշնամին որ Քիրինի ճամբով դէպ հիւսիս նահանջեց։ Ճապոնական ուրիշ զօրագունդ մ՚ալ Ցունիս 19ին վտարեց թշնամին Վայեաւանբուէնէ 10 մղոն դէպ հիւսիս գտնուող Եանկչուլինի դիրքէն և բռնեց Շիհայվօցուի հիւսիս. արեւմտեան կողմի բլուրները, և վանեց թշնամին որ հոն ամուր դիրքեր բռնած էր։

*** Թօքիօյէ կ՚հեռագրեն առ Մախտէպուրկէր Ցայթունկ.—Զօր. Լինիեւիչ երկու կողմնակի բանակներուն զօրքերն իր կեդրոնին կ՚մօտեցնէ, և արդէն յամրաբար պարպեց իր յառաջացեալ դիրքերը. Ռուսաց ռազմային չարժումներէն կ՚երեւի թէ Լինիեւիչ պատրաստ է ճակատամարտ ընդունելու։ Կ՚սպասուի որ այսօր կամ վաղը Նինկուդա Ճապոնցւոց ձեռքն իյնայ։

*** Թայմս կ՚ըսէ թէ հիւսիս. Քորէայի մէջ գտնուող ճապոնցի զօրաց հրամանատար Հաշէկավայի յառաջխաղացումն ու դեռ երկու օր առաջ Րանկանկը գրաւելն ապացոյց կ՚համարուի թէ Ճապոնցիք մտադրած են հաչտութեան բանակցութեանց սկսելէն առաջ իրենց ձեռքն անցնել ամբողջ Քորէան։ Սթանտըրտ վստահ է որ Վլատիվօստօքի հետ հաղորդակցութիւնք խզուած են։ Տէյլի Թէլէկրաֆ կ՚ըսէ թէ Զօր. Լինիեւիչ Միչչենքոյի զօրաբաժինը դէպ յառաջ մղելով Ճապոնցւոց ոյժերն երկուքի բաժնել կ՚ուզէր, բայց չհասաւ նպատակին։ Ճապոնցիք իրենց յառաջագծին համաձայն գրաւեցին այն դիրքերն, որք չատ կարեւոր են առաջիկայ յարձակողական գործողութեանց համար։ Զօրավար Լինիեւիչի վիճակն այժմ այնչափ վտանգաւոր է, որչափ չէր Քուրոբաթքինի վիճակը Մուգտէնի ճակատամարտին ատեն։ Լինիեւիչ վախնալով որ Ճապոնցիք միահամուռ յարձակում մը կ՚ընեն Խարպինի վրայ, մտադիր է ամէն ոյժովը պաշտպանել զայն. հրաման ստացած է ամէն ջանք ի գործ դնել թոյլ չտալու համար Ճապոնցւոց որ ոտք դնեն ռուս հողին վրայ։ Օգնական զօրք կ՚հասնին չարունակ Խարպին և Քիրին։

*** Բեդերսպուրկէ կ՚հեռագրեն առ Համպուրկէր Նախրիխթէն.—Վերջին մէկ երկու չաբթուան մէջ Հունկուզները չարունակ յարձակումներ կ՚ընեն ռուս զօրագունդերու վրայ, և, փորձառաբար կը հետեւցուի սակէ թէ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։—Կունչուլինէ կ՚ծանուցանեն թէ ռուս զինուորի զգեստ հագած Հունկուզներ ռուս զինուորական մեծ կառաւանի մը վրայ յարձակելով կողոպտեցին զայն և 30 ռուս զինուոր գերի բռնեցին։

*** Բեդերսպուրկի մէջ մեծ անձկութիւն կ՚տիրէ Մանչուրիոյ զինուորական կացութեան մասին։ Պեռլինէր Դակեպլաթի ընդունած մէկ հեռագիրը սա պէս կ՚նկարագրէ զինուորական կացութիւնը։ Եթէ Զօր. Նօկի յաջողի իր վեց զօրաբաժիններով միանալ Զօր. Հաշէկավայի բանակին հետ, Լինիեւիչի կռնակը, պատերազմին մէջ տեղի ունեցած աղէտներուն ամենասոսկալին պիտի ըլլայ այս։ Ճապոնցւոց յամրաբար սկսած այս գործողութիւնը, որ մէկ ամիս չանցած կարելի պիտի ըլլայ իր նպատակին հասցնել, Լինիեւիչը պաչարելու առաջնը պիտի իրականացնէ։ Ցարդ այնպէս կ՚երեւի թէ Հաշէկավայի յառաջխաղացումը Քուրոբաթքինի հրամանին տակ գտնուող Ա. բանակին դիրքերուն սպառնալու համար է։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի Վիեննայի Թղթակիցը կ՚հեռագրէ Ցունիս 20 թուով.— Վստահ աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ ցարդ ո՛չ մէկ տէրութիւն քայլ մ՚առաւ Ճապոնի հաչտութեան պայմանները մեղմացնելու. նոյն իսկ հաչտութեան բանակցութեանց մասին ալ ո և է ձեռնարկ չեղաւ։ Չէզոք տէրութեան պատկանող դիւանագէտ մը այսօր յայտարարեց թէ Ճարոն այնպիսի պայմաններով միայն հաչտութիւն պիտի կնքէ, որոնցմով կարող ըլլայ հեռացնել ամէն վտանգ՝ վրէժխնդրական նոր պատերազմի մը՝ առաջիկայ տասն տարիներու ընթացքին։ Միքատօն ինքը պիտի բանաձեւէ հաչտութեան պայմանները, իր ներկայ և նախկին ամէնէն փորձառու խորհրդականներուն կարծիքն առնելէ վերջ։ Այս նպատակաւ Թօքիօյի մէջ չայժմ Խորհուրդներ կ՚գումարուին Կայսեր նախագահութեամբ. Մարքիզ Իդօի կարծիքներուն մեծ կարեւորութիւն կ՚տրուի. իսկ խնդրոյն զինուորական տեսակէտին մէջ՝ Մարէչալ Եամակաթա, և դրամական տեսակէտին մէջ՝ կոմս Մացուկաթա մեծ հեղինակութիւն կ՚վայելեն։ Կոմս Մացուկաթա Ճարոնի ելմտական առաջնակարգ հեղինակութիւնն է։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՐԱՆՆԵՐԸ. — Պալդիկի ռուս նաւատորմներն Ամերիկացւոց յանձնուած կամ վարձուած ըլլալու մասին տարածուած լուրերը կ՚հերքուին Բեդերսպուրկէն։ Նախապէս այդպիսի ծրագիր մը կայ եղեր թէեւ, բայց վերջէն մէկ կողմ թողուած է անոր գործադրութիւնը։

ՌՈՒՍԻԱ.—Բեդերսպուրկէ առնուած հեռագիրներ կ՚հաստատեն պաշտօնաթող նախարարներու հրաժարման լուրերը։ Զօր. Դրէփովի հրաժարումն ալ մօտալուտ է։ Ընդհանրապէս մեծ յոյս կայ որ Մ. Վիդդէ, իշխան Սվիադօբոլք Միրսքի և Երկրագործական նախորդ նախարար Մ. Եէրմոլով պետական կարեւոր պաշտօններու պիտի կոչուին։

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՃԱՊՈՆՑԻՔ.—Շթէօքէրսի մէջ հրատարակուած Բոյխ անուն կրօնական հանդէսը կ՚գրէ.—«Շատեր կ՚կարծեն թէ Ճապոնցւոց յաղթութիւնը՝ Ռուսաց վրայ, հեթանոսութեան յաղթութիւնն է քրիստոնէութեան վրայ։ Բայց կ՚սխալին, զի ճշմարտութիւնն այդ չէ։ Եթէ Ճապոնի յաղթական զօրավարներուն նայինք, կարելի է փորձուինք ըսել թէ այս պատերազմ նշանաւոր յաղթանակն է ճապոնական բողոքականութեան երիտասարդ ոյժերուն։ Թօկօ և Քուրոքի աւետարանական քրիստոնեաներ են։ Ծովակալ Թօկօ անդամ է Երիցական Եկեղեցւոյն։ Ծով. Ուրիու աւելի հին անդամն է այդ Եկեղեցիին. ասոնց երկուքն ալ չատ մեծ բարիքներ ըրին իրենց Եկեղեցիին։ Քրիստոնէական հզօր ու անյողդողդ նկարագիրը կայ իրենց մէջ։ Քուրոքի և Օքու նոյնպէս Երիցական են և իբր ճշմարիտ քրիստոնեաներ անձնական մեծ դիրք և օրինակելի վարք մ՚ունին։ Օեամա թէպէտ քրիստոնեայ չէ դեռ, սակայն չատ կ՚սիրէ ու կ՚յարգէ քրիստոնէութիւնը, և իր ամուսինն ամբողջ երկրին ջերմեռանդ քրիստոնեաներէն մէկն է։ Ստորնակարգ սպաներու ու զինուորներու մէջ ալ չատ քրիստոնեայ կայ, և նոր Կտակարանն անարգել և յոյժ տարածուած է բանակին ու նաւատորմին մէջ։»

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ.— Բեդերսպուրկէն կ՚իմացնեն թէ Ռուսիա և Ճարոն համաձայնեցան առաջիկայ Օգոստոս 1ին սկսիլ հաչտութեան բանակցութեանց. երկու կողմէն լիազօր պատուիրակներն նախ, փոխանակ Ուաշինկտընի, Նախագահ Րուզվէլդի ամարանոցին մէջ պիտի գումարուին ի Նիւս Բորդ, որ ծովու բաղնիքի վայր մ՚է։ Զինադադար մը կնքելու մասին Մր. Րուզվէլդի ջանքերն ապարդիւն մնացին։ Ասկէ կ՚հետեւի թէ երկու պատերազմող տէրութիւնք, հաչտութեան բանակցութեանց սկսելու որոչում տալով հանդերձ, վերջին անգամ մ՚ալ իրարու հետ չափուելու հաստատ մտադրած են։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Ցունիս 24.—Թօքիօյէ կ՚հեռագրուի անգլիական թերթերուն.—Ճապոնցիք Եէնկչէնկէ վանեցին 3000 ռուս հետեւակազօրք եւ հեծելազօրք որ իրենց հետ ունէին 3 թնդանօթ, եւ գրաւեցին Նանսանչանկձուն, Մուքուցուքուի հիւսիսակողմը։ Այս դիրքերը չատ կարեւոր են, եւ կ՚իչխեն ամբողջ չրջակայ մասերուն վրայ։ Ճապոնցիներէն մեռան 2 հոգի եւ վիրաւորուեցան 14 հոգի։ Ճապոնցիք 40 ռուս մեռեալ գտան կռուի դաչտին վրայ։ Ռուսաց կորուստն 300է աւելի կ՚կարծուի։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 24.— Կունչուլինէ հետեւեալը կ՚հեռագրուի ռուս հեռագրական գործակալութեան, Ցունիս 23 թուով.—Սպարապետ Լինիեւիչ աչքէ անցուց մէկ քանի գունդեր եւ զանոնք չատ լաւ գտաւ։ Սպաներն ու զինուորները կատարելապէս վարժուած են կլիմային. հագուստնին լաւ է եւ հիմա խաքի գոյնով թեթեւ զգեստներ հագած են։

ՎԻԵՆՆԱ, 24.—Ռէյխսվէր Մանչուրեան Թղթակիցը կ՚հեռագրէ թէ Մարեչալ Օեամա որոչեց յետաձգել ռուս բանակը պաչարելու գործողութիւնը, մինչեւ որ Զօր. Նօկի հասնի Հօսաքէյիա, եւ Զօր. Հաշէկավա հասնի Օմուզոն։ Ռուս բանակին վիճակն օր ըստ օրէ կ՚ծանրանայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 24.—Չիֆաւէ կ՚հեռագրուի Սէնթրըլ Նիւզի.—Ճապոնցիք ջուրին երեսն հանեցին Պայան ռուս յածանաւն որ ընկղմած էր Բօրդ Արթուրի նաւահանգստին մէջ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 24.—Նովօ Ժէժի կ՚ծանուցանէ թէ վաղը պիտի հրատարակուի Մոսքուայի մէջ նոր զօրահանութեան հրամանագիրը։ 17,000 հոգի զէնքի տակ պիտի կոչուին։—Ռուս լրագիրները կ՚ըսեն թէ նոր փոխառութեան խնդիրը կարգադրելու պաշտօն ունեցող մասնաւոր դրամատանց տնօրէններն իրենց առաջին խորհրդակցութիւնը կատարեցին։— Նովօստի կ՚ծանուցանէ թէ անդրսիպիրեան երկաթուղւոյն վարչութիւնը 20,000 հոգի կոչեց երկրորդական պաշտօններու. ասոնք հանգստեան կոչուած զինուորներ են, եւ լաւ վկայական ունին ի ձեռին։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 24.— Նախագահ Մր. Րուզվէլդ առաջարկած էր Ռուս կառավարութեան որ ինք նախաձեռնարկ ըլլայ Ճարոնէ զինադադար խնդրելու. Նախագահին այս առաջարկը ապարդիւն մնաց։

ԼՈՆՏՈՆ, 24.—Խտիւ այսօր կէս օրէ վերջ Բարիզ մեկնեցաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 24.— Այսօր, հանդիսաւոր արարողութեամբ, հեծելազօրաց դեր յիւապետի աստիճան տրուեցաւ գահաժառանգ Ալեքսանտր իշխանին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Ֆիլիպէի պատուաւորներէն Հօճազադէ Հասան էֆ.ի։—Բ. Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Սեւաստոպոլի օ.մ. հիւպատոս Մէհմէտ Ալի պէյի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Քօււֆօ կ՚գրէ.— Այս չաբաթ մեծ յաջողութիւն մը ձեռք բերուեցաւ Բլէնքայի մէջ։ Լսուած ըլլալով որ Բեդրալի գիւղէն Սդօյքօ քահանային և դրացի հինգ հոգիի տուներուն մէջ աւազակներ պահուըտած են, անմիջապէս պաչարուեցան այդ տուները և մինչեւ ժամը կէս կռիւ տեղի ունեցաւ. աւազակները զէնք գործածեցին և ապա փորձեցին փախչիլ, կրակ տալով տուներուն, բայց բնաջինջ եղան։ Մեռեալներուն մէջ կ՚գտնուէր ըսուեցաւ թէեւ հռչակաւոր աւազակապետ Տօնչէվ, բայց ի վերջոյ հաստիցուեցաւ թէ այս աւազակները Պուլկար Վոյվօտա Քրիստով Տօնչէի հրամանին տակ գտնուած 40է աւելի աւազակներն էին, որ երեք օր առաջ Կերմանի կողմերէն եկած էին։ — Քէօփրիւլիւի չրջակայքն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Օսմանեան զօրաց և հինգ պուլկար աւազակի միջեւ, որոց առաջարկուեցաւ անձնատուր ըլլալ, բայց անոնք զէնքի դիմեցին և իրենցմէ մէկը մեռաւ, իսկ չորսը գիչերուան մթութենէն օգտուելով փախան։— Անցեալ օր գրեցինք թէ Բրէզրինի չրջակայքը Պուլկար աւազակախումբի մը հետ տեղի ունեցած ընդհարման միջոցին ձերբակալուած էր Պուլկար մը, որ հարցաքննուելով յայտարարեց թէ այս աւազակախումբը չաբաթ մ՚առաջ անցած էր սահմանագլուխէն, և Իթէքի Տիրէնմիք գիւղին մէջ միացած էր ուրիշ աւազակներու։ — Ֆլօրինայէ կ՚գրուի Աւզէի.— Պուլկար խռովարարներն հիմակ սկսան նեղել իրենց կրօնակիցները. Քանի մ՚օր առաջ Ֆլօրինայի Բանէ գիւղը գնաց Քարդան Տանէի հրամանին ներքեւ գտնուող աւազակախումբը, և մէկ քանի գիւղացի կանչելով, անոնցմէ տասնեակ ոսկի տուգանք պահանջեց, ըսելով թէ անոնք պատճառ եղած էին հռչակաւոր աւազակապետ Մարքովի և ընկերներուն սպաննուելուն. բայց երբ գիւղացիք յայտարարեցին թէ այնչափ ստակ չունին, չարաչար սպաննեցին զանոնք. Բուռն հետազօտութիւն մ՚սկսած է աւազակապետ Տանէի և իր ընկերներուն դէմ։

—Նեվրոգօբի չրջակայքն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ օսմ. զօրաց և հռչակաւոր աւազակապետ Սթոյովի ու վեց ընկերներուն միջեւ, որ սպաննուեցան և գրաւուեցան իրենց զէնքերը։—Քէօբրիւլիւի չրջակայքն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ օսմ. զօրաց և Պուլկար աւազակախումբի մը միջեւ, որ բնաջինջ եղաւ։

ԶԵԿՈՒՑՈՒՑԱՒ օսմ. բոլոր նաւահանգիստներու վարչութեանց որ դիւրութիւն ընծայուի առեւտրական չոգենաւերու երթեւեկութեանց համար։

ՀՌՈՄԻ դեսպան Րէչիտ պէյ Կայսերական Իրադէով Պոլիս կուգայ արձակուրդով։ Րէչիտ պէյ արդէն ճամբայ ելած է Նաբոլիէ։

ՇԻՐՔԷԹԻ Վարչութիւնն արտօնութիւն խնդրած էր չոգենաւ բանեցնելու Պէչիկթաչի և Հայտար—Փաչայի միջեւ. նկատելով որ ասիկա մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայէ հասարակութեան, և այլ եւ հարկ պիտի չմնայ որ ուղեւորները նախ կամուրջ հանդիպին, և ապա երթան Պէչիկթաչ կամ Հայտար—Փաչա, Մեծ—Եպարքոսութեան կողմէ զեկուցուեցաւ պատկանեալ պաշտօնատան որ չուտով խնդիրն ի նկատ առնուի և արդիւնքը տեղեկագրուի։

ԱՏԱՆԱՅԷ կ՚գրուի մեզ յունիս 2 թիւով.—Տեղատարափ անձրեւ կուգայ. Թըրքուհի մը կայծակնահար եղաւ։ Ցորենին օխան 40 փարա, գարի՝ 23, սուսամ՝ 100 փարա, բամբակ՝ չորս օխան 26 ղշ.։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Կայսերական Իրատէի մը համեմատ, նոր Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որուն կ՚անդամակցին Ներքին Գործոց նախարար Բարձր. Մէմտուհ փաչա, Էվգաֆի նախարար Բարձր. Թուրխան փաչա և Կրթական Նախարար Բարձր. Հաչիմ փաչա, որ իրենց առաջին նիստը գումարեցին առջի օր։ Այս Յանձնաժողովին պաշտօնը պիտի ըլլայ բարեփոխել Առեւտրական Վարժարանին ծրագիրը, և զայն համապատասխան վիճակի մէջ դնել եւրոպական նոյնօրինակ բարձր հաստատութեանց ծրագիրներուն։ Յանձնաժողովին քննութեան արդիւնքը կ՚վարէ Ներքին գործոց պաշտօնատան Թղթակցութեան դիւանի Տնօրէն օգնական Վամըք Շիւքրի պէյ։

ՀԱՊԷՇ նոր պատուիրակութիւնը, ընդ նախագահութեամբ Զօր. Մաչաչայի, մէկ քանի օրէն Պոլիս կ՚սպասուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Պարսկական և Սեւ Լերան գործակատարներն առջի օր տեսակցեցան Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին հետ։

ՕՍՄ. ՌԷԺԻԻ Մայիս ամսուան հասոյթն 21,500,000 ղրշ. եղաւ, մինչ անցեալ տարի, նոյն ամսուան հասոյթն եղած էր 19,700,000 ղրշ., որով այս տարի Մայիսի հասոյթն 1,800,000 ղրշ. աւելի եղած է։

ԿԱՐԿՈՒՏ.— Ռոտօսդոյէ կ՚գրուի թէ անցեալ օր կարկուտ և անձրեւ տեղալով, չրջակայ մէկ քանի գիւղերու բերքերը վնասուեր են։

ՈՃԻՐ.—Քօււֆօ կ՚գրէ. — «Բլէնքայի Զէօմլէքճի փողոցը, Եէրուսիմի գինետան մէջ նստած էին Բլէնքացի Սանտօվիչ և ասոր Զէֆքօ էֆ., երբ անոնց մօտ եկաւ Բլէնքայի պուլկար վարժարանին տնօրէն Թէօֆիլովի եղբայրը Բանայօդ, և դանակ քաչելով յանկարծ յարձակեցաւ Զէֆքօ

էֆ․ի վրայ որ րէվոլվէրի երկու հարուած պարպեց ոճրագործին վրայ․ գնտակներէն մին գլուխ գինեցան տեղոյ կ'ոյն և թեթեւապէս վիրաւորեց զայն, իսկ Չէֆգօ էֆ․ քիչ ետքը մեռաւ տուած վէրքերէն։

—Սելանիկի պաշտօնաթերթը կ'գրէ․— կիրակի իրիկուն ոճիր մը գործուեցաւ Եաւլլարի մէջ, ալիւրի գործարանին մօտերը։ Նոյն գործարանին մեքենավար Պալկար Ծօրճի տուն կ'դառնար իր կնոջը հետ, երբ հրաշէն պարպեցին իրենց վրայ երկու հոգի, որոնք պուլկար խռովարարներ կ'ենթադրուին։ Գնտակներէն մին մահացու կերպով վիրաւորեց Ծօրճին որովայնէն, փայծաղէն, երիկամունքէն, բայց չուտով Համիտիյէ հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ, և անմիջապէս գործողութիւն կատարուելով՝ կարելի եղաւ գնդակ ազատել, առոյգ մահէ մը։

Քրոնիկ Հայ Եկեղեցւոյ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ԳՈՐԾԵՐ

Ս. Էջմիածնէն Մյ. 29 [illegible]

«Կալուածական ու գպրոցական խնդիրներն խաղաղ անորոշ դրութեան մէջ կ'մնան։ Ս. Հայրապետն անմիջական գործերով զբաղած է, և արդէն, ծերութիւնը ծանրապէս կ'ճնշէ իրեն վրայ, հիւանդութիւն, ընդհանուր թուլութիւն, գիշերներն անքնութիւն, չատ տխուր վիճակի մը բերած են զինք. Ս. Օծութիւն։ Այսու հանդերձ, Ս. Հայրապետն առաջիկայ չաբթուն մէջ եպիսկոպոս պիտի ձեռնադրէ Տ. Նահապետ վարդապետն և Տ. Աչոտ վարդապետը։ Տ. Աչոտ Վրդ. Շուշիի Առաջնորդ ընտրուած է, և Տ. Նահապետ Վրդ., որուն արժանիքը գովեստի յիշեր էք, Ծեմարանի տեսուչ կարգուած է, Պրն. Կ. Կոստանեանի տեղ։ Միւսան վարդապետներէն գլխաւորք այժմ Կովկասեան այլ և այլ թեմերը կ'գտնուին՝ հացի նուազութենէ նեղուող սովեալներուն նպաստ բաշխելու պաշտօնով, ինչպէս որ ծանուցուած էր արդէն։»

—Ս. Էջմիածնի Սինոդը, ապրիլ ամսուան նիստերուն մէջ, լուծեց Թովուզ գիւղի բնակչուհի Շուշանիկ Սմբատեանի և Կարապետ Բ. Տէր Սահակեան Սմբատեանի ամուսնութիւնը, առանց լուր տալու էրկան անյայտ բացակայութեան պատճառով, և իրաւունք տուաւ Շուշանիկին նորէն ամուսնանալու։

—Ատրպատականի առաջնորդութիւնը վերջնապէս չկարգադրուեցաւ։ Նորընտիր Տ. Բարթուղիմէոս Եպս. Գէորգեան ալ նշանակուած ժամանակամիջոցին մէջ ակամայութեան պատճառաւ իր պաշտօնավայրը գացած չըլլալով, Ս. Հայրապետն հրաման ըրկեց Թեմական ժողովին նոր ընտրութիւն կատարելու։

Թէոդոսուպոլսոյ Առաջնորդին հրաժարականն ընդունուեր է Գաւառական ժողովէն։

*** Երէկ կատարուեր է Ռոտոսթոյի մանկապարտէզին հանդէսը, և բաւական յառաջդիմութիւն տեսնուեր է։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ պատարագեց ու քարոզեց Պէշիքթաշի Ս. Հարիւրմէնասեան եկեղեցիին մէջ, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան։ Ն. Սրբազնութիւնը դրամական նուէրներ ըրաւ եկեղեցիին պաշտօնէութեան ու թաղային աղքատաց։

—Յառաջիկայ Կիրակի, Տօն Կաթողիկէ Ս. Էջմիածնի, Արմաշու Չարխափան Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Տ. Եղիշէ Եպսկ. Դուրեան և կուսակրօն քահանայութեան ձեռնադրութիւն և Սծում պիտի տայ չորս սարկաւագներուն. Ն. Սրբազնութիւնն իրիկուան պիտի կատարէ աբեղայական վեղարի տուուչութիւնը։ Յատուկ կարգադրութիւններ եղած են ուխտաւորաց համար։

—Դուրեան Սրբազան այսօր Արմաշ կ'ուղեւորի։ Իսկ արմաշական վարդապետները Ուրբաթ օր պիտի մեկնին։

—Մանչեսթըրի հոգեւոր հովիւ Տ. Յարութիւն Քհնյ. Եղիվարդեանի յուղարկաւորութեան և Օծման հանդէսին նախագահեր է Տ. Գէորգ Եպսկ. Իւթիւճեան, իսկ դամբանականը խօսեր է պատարագիչ Տ. Վռամշապուհ Քհնյ. Քիպարեան որ հրաւիրուած էր Բարիզէն։ Տ. Յարութիւն Քհնյ. Իզմիրցի էր. 55 տարեկան կար. մինչեւ 40–42 տարի առեւտրական գործով զբաղած էր, ուրկէ վերջ քահանայ ձեռնադրուած էր, չատերու փափաքանաց վրայ։ Հմտակ էր Սամաներէն, Հայերէն և Յունարէն լեզուներուն. անթասիր կեանք մը վարած է։ Իր գործունէութիւնը գնահատուեցաւ [illegible]։

—Աֆիոն Գարահիսարի Կրօն. և Քաղաք. ժողովներուն օրինական չրջանը լրանալուն առթիւ Գաւառ. ժողովը հետեւեալ կերպով կազմած է նոյն ժողովները. — Տ. Տ. Խաչատուր Տօնէլեան, Առաքել Ինճեճեան, Գէորգ Յակոբեան, Ադամ Տիւրքճեան քահանաներէն Կրօն. Ժողով, և Կարապետ Քեաթիպեան, Եսայի Ալըլեան, Ստեփան Ներսէսեան, Յակոբ Մէյմարպաչեան, Յովհաննէս Մարգարեան, Հայրապետ Աւագեան, Գառնիկ Ալըլեան էֆ.ներէն Քաղաք. Ժողով։ Այս ընտրութեան արդիւնքը տեղեկագրուելով Պատրիարքարան, հաստատումը խնդրուած է։

—Զէյթունի Կաթող. Տեղապահ Տ. Ներսէս Վր. Խապայեան պաշտօնատեղին ժամաներ է. Մարաչի Կաթող. Տեղապահ Տ. Փառէն Ծ. Վրդ. Մայիս 17ին իր պաշտօնատեղին հասեր է. նախ Հալէպ այցելելով ներկայացած էր Վալիին. Կուսակալին։

—Տ. Կորիւն Վրդ. Էլլեթերէճեան Թեմական այցելութեան ելլելով մեկներ է Չմշկածագ։

—Պիթլիսի առաջնորդ Տ. Եղիկ Ծ. Վրդ. Կալփաքճեանի եպիսկոպոսացումը խնդրած են տեղւոյն Կրօն. և Քաղաք. ժողովները։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՀԵՐՔՈՒՄ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐՈՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ, Յունիս 25.—Մեծ մտահոգութիւն կ'տեսնուի մանաւանդ գործի մարդոց մէջ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ քաղաքական կացութեան պատճառաւ։ Մտահոգութիւնը մեծ է գլխաւորաբար հանրութեան եւ դրամական աչխարհին մէջ, իսկ քաղաքական չրջանակներու մէջ այնքան յայտնի մտահոգութիւն չի տիրեր։ Բայց, հակառակ բոլոր ասոնց, հաւաստի աղբիւրէ լուր կ'տրուի թէ կնճռոտութիւնք պիտի չկրնան բոլորովին յարդարուիլ։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25.— Զօր. Լինեւիչ կ'հեռագրէ Կայսեր՝ ամսոյս 24 թուով. —«Ճափոնցիք յարձակողականի սկսելով՝ Յունիս 19ին համախումբ յարձակում մը գործեցին մեր աջ կողին դէմ, և միեւնոյն ժամանակ յառաջացան դէպի երկաթուղւոյ գծին արեւելեան կողմը, սուսեր ոյժերով։ Ճափոնական հետեւակազօրաց երեք վաշտ, երկու հեծելազօրունդ և թնդանօթաձիգ զօրաց երեք ջոկատ յառաջխաղացին դէպ արեւմուտք, մեր աջ կողին դէմ։ Ամսոյս 20ին ռուս առաջապահութիւ հեծելախումբեր հակայարձակում մը գործեցին եւ ամբողջովին ետ մղեցին Ճափոնցիները։ Մեր զօրքերն ոչ միայն վերստին գրաւեցին իրենց նախկին բոլոր դիրքերը, այլ Ճափոնցիք իրենց նահանջի միջոցին ստիպուեցան թողուլ Մէնքունակայը զոր մեր յառաջապահները գրաւեցին ամսոյս 21ի իրիկունը. մեր ձեռքն ինկաւ նաեւ «Արեւմտեան» կոչուած կիրճը զոր կ'ամրացնենք։ Ամսոյս 21ին մեր զօրքերը չարունակեցին իրենց յառաջխաղացումը. Ճափոնցիք փորձեցին կանգ առնել Զաոֆինկայ գիւղին մէջ, և բաւեն հրացանաձգութեան մը սկսան։ Բայց մեր զօրքերն յարձակեցան նոյն գիւղին վրայ և Ճափոնցիք անկէ ետ քշուեցան անկարգօրէն։ Այսքան յառաջացեալ վայրի մը մէջ մեր խազախներուն երեւումը մեծ չփոթութիւն յառաջ բերաւ և թշնամին սաստկաթիւ օգնական ոյժեր ղրկեց դէպ հարաւ, իր դիրքերը զօրացնելու համար։ Բայց մեր զօրքերն իրենց նպատակին հասած ըլլալով արդէն, յամրաբար ետ քաշուեցան և վերստին գրաւեցին այն դիրքերը, որք արդէն իրենց ձեռքը կ'գտնուէին, Ճափոնցւոց յարձակողանի սկսելէն առաջ։»

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25. — Զօր. Լինեւիչ կ'հեռագրէ Կայսեր, ամսոյս 24 թուով. — «Յունիս 20ին Բէնկլէնէ (հիւսիսային Քորէա) դէպ ի ծովային նահանգի սահմանագլուխը յառաջ խաղացին ճափոնական վաշտ մը և 200 հեծելազօրք։ Մեր հետազօտիչները տեսան որ Ճափոնցի այս զօրքերը մաս կ'կազմեն Քորէայի հիւսիսակողմը կեդրոնացած սաստկաթիւ զօրաց յառաջապահներու։»

ԼՈՆՏՈՆ, 25.—Տայմզին կ'հեռագրուի Ռինգեէր թէ 12,000 ռուս զօրք կեդրոնացած է Քօնկչօնկի մօտ։ Այս զօրքերուն մեծագոյն մասը կ'կազմեն Խազախներ, բայց կան նաեւ հեծելազօրքեր, և իրենց հետ ունին 16 խոշոր թնդանօթ։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25.—Նովոյէ Վրէմիա կ'հրատարակէ Ստավրօբոլի բնակիչներուն մէկ հայրենասիրական յայտարարութիւնը, ի նպաստ պատերազմի չարունակութեան։ Յայտարարութիւնն ստորագրողները կ'ըսեն թէ բացարձակապէս կ'մերժեն ընդունիլ անպատիւ պայմաններով հաչտութիւն մը, և իրենք ռուս ըլլալով հանդերձ՝ պատերազմական տուգանք վճարել Միքատոյին։ Կ'յայտարարեն թէ պատրաստ են ինքզինքնին զոհելու, զոհելու իրենց տղաքը, ձգելու իրենց ագարակները, և վերջապէս՝ ինչ որ կ'վերաբերի իրենց, երթալ զինուոր գրուելու և նպաստելու յաղթութեան, զի Ռուսաց համար ամէն բանէ գեր ի վեր է Զարին և Հայրենիքին պատուոյն պահպանումը։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25 (Պաշտօնական).—Կայսրութեան պաշտօնաթերթը կ'հրատարակէ հռովարտակ մը զոր Քուրսքի Ազնուականութիւնն ուղղած է Կայսեր. ազնուականներն այս հեռագրով սաստկապէս կ'բողոքեն հաչտութեան զրոյցներուն և պատերազմին վերջ տալու համար զանազան տեղերէ եղած առաջարկներուն դէմ, և պաղատագինս կ'խնդրեն Զարէն որ ցնեոին կէս չարունակէ պատերազմը, մինչեւ որ կարելի ըլլայ պատուաւոր հաչտութիւն մը ձեռք բերել։ Ռուս ազնուականութիւնը պատրաստ է ամէն ինչ զոհելու, ինչպէս ցոյց կուտայ իրենց նախնեաց օրինակը, և անոնց կեանքը։ Ազնուականները կ'յիչեցնեն թէ երբ Ռուսիա աչխարհակալութիւններ կատարեց, միչտ հարկ եղաւ մէկ քանի տարի չարունակ պատերազմիլ, մինչեւ որ ժամանակը ակաբացուց թշնամին, և Ռուսիա եղաւ յաղթական։ Մանչուրիոյ դաչտերն ալ Սիպերիոյ դաչտերուն նման՝ չատ յարմար են որ տարիներով չարունակուի պատերազմը խազախագունդերով. այս կերպով Ռուսիա պէտք պիտի չունենայ մեծ բանակներ պահելու, մինչ Ճափոնցիք կատարելապէս կազմակերպուած ու կանոնաւոր բանակ մը պիտի ստիպուին պահել Մանչուրիոյ մէջ, ինչ որ Ճափոնի կործանումը պիտի ըլլայ, եթէ իրաց ընթացքն այսպէս չարունակուի մէկ քանի տարի։

ԼՈՆՏՈՆ, Յունիս 25.—Բեդերսպուրկէ կ'հեռագրուի թէ Քօնկ Սանկի մօտ 12,000 Ռուս բանակած է։ Ասոնց մեծ մասը Խազախ հեծելազօրքեր են, իսկ միւսներն հեծելազօրք։ Ռինգեէր կ'ծանուցանէ թէ Ռուսք պատրաստութիւններ կ'տեսնեն Վլատիվոստոքի դէմ Ճափոնցւոց յառաջիկայ յարձակումներուն առաջքն առնելու համար։ Բօսիէթի ծովախորչին և Վլատիվոստոքի միջեւ հաստատուած ամրութիւնները կ'պաշտպանեն 30,000 զօրք, որք իրենց հետ ունին 16 թնդանօթ։ Թօքիոյէ կ'ծանուցուի թէ ճափոնցի պետական անձնաւորութիւն մը յայտարարեր է թէ մինչեւ որ ճափոնական բանակը Ռուսերը չքչէ Պայքալ լճին մօտ, հաչտութիւն պիտի չկնքուի։ Խարպինէ կ'ծանուցուի թէ չարունակ տեղատարափ անձրեւ կուգայ, և զինուորական չարժումները կը յապաղին։ Գետերն ու գետակներն յորդեցան։ Հուն Հօ և Լիաոհօ գետերուն վրայ հաստատուած փայտաչէն բազմաթիւ կամուրջներ փլան։ Սունկարի յորդեց Մոնկոլիոյ մէջ և մինչեւ 15 վերստ տեղ ուռեց։ Զօր. Լինեւիչ կ'չարունակէ իր նահանջը, և հետզհետէ կ'պարպէ իր ճակատի գիծերը։ Ռուսաց կատարած չարժումներէն այնպէս կ'երեւի թէ Զօր. Լինեւիչ որոշած է վճռական ճակատամարտ մը մղել։ Օրէ օր կ'սպասուի Ճափոնցւոց կողմէ Նինկուդայի գրաւումն։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25.—Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ ամէն կողմէ փափաք կ'յայտնուի պատերազմի չարունակման համար, ուրկէ կը մակաբերուի թէ հաչտութեան կնքումը դեռ չատ ժամանակի կ'կարօտի։ Բեդերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը բացարձակապէս կ'հերքէ այն լուրը թէ Արտաքին գործոց Նախարար կոմս Լամստորֆ ծանր կերպով հիւանդ է։

ԱԹԷՆՔ, 25.—Նոր Դահլիճը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.—Մ. Ռալլի՝ վարչապետ, Ելմտական ու Արտաքին գործոց նախարար. Մ. Մաւրօ Միխալի՝ Ներքին գործոց եւ Պատերազմական նախարար. Մ. Պուտորիս՝ Ծովային նախարար. Մ. Քալիֆրոնաս՝ Կրթական նախարար. Մ. Խրիսթօֆուլօ՝ Դատական նախարար։ Նոր Դահլիճին մէջ Մ. Տէլեանիսի կուսակցութենէն մարդ չկայ։

ԲԱՐԻԶ, 25.—Հավաս կ'ըսէ.—Սակարանին մէջ առուծախի գործառնութիւնք աւելի դիւրաւ կատարուեցան, եւ գիները աւելի լաւ փակուեցան։

ԲԱՐԻԶ, 25.—Հավաս կ'ըսէ.—Պերլինէ լուր կ'տրուի թէ երէկ սիրալիր կերպով տեսակցեցան Իշխան Պիւլով և ֆրանսական դեսպան Մ. Պիհուր, ասկէ կ'մակաբերուի թէ դիւանագիտական բանակցութիւնք սովորական ընթացքով տեղի կ'ունենան։ Ֆրանսա մեծապէս կ'փափաքի որ համաձայնութիւն մը գոյանայ։ Դիւանագիտական չրջանակներու մէջ հաւանական կ'նկատուի որ համաձայնութիւն գոյանայ։

"Կ. ՊՈԼՍՈՅ„ ԵՒ "ՖՈՒՌՆԻԷԻ„

ԹՕՔԻՕ, Յունիս 25 (Պաշտօնական).—Թշնամին բլուր մը գրաւած էր Նանշանչէնցուի հիւսիս արեւմտեան կողմը, բայց ամսոյս 22ին յարձակում կրեց մեր զօրաց կողմէ, և ետ մղուեցաւ։ Ռուս ուրիչ ջոկատ մը որ նոյն գիւղին արեւմտեան կողմը մէկ քանի բլուրներ գրաւած էր, յամառ դիմադրութիւն մ'ըրաւ, բայց վերջապէս քանի մը ժամ կռուելէ վերջ, մեր զօրքերը յարձակմամբ գրաւեցին Ռուսաց դիրքերը։ Մեր զօրքերը ճակատային յարձակում մը գործեցին ռուս ուրիչ ջոկատի մը դէմ որ Նանչանչէնցուի հիւսիսակողմի բարձունքները գրաւած էր։ Միեւնոյն պահուն Ճափոնցիք պաչարողական չարժում մը գործեցին ու կտրեցին թշնամին նահանջի գիծը, ծանր կորուստներու մատնելով զանիկա. 3000 ռուսներ անկարգօրէն փախան դէպ հիւսիս, 59 մեռեալ թողլով իրենց ետին։ 200 հոգիէ աւելի է իրենց կորուստը։ Ճափոնցւոց կորուստն աննչան է։

ԹՕՔԻՕ, 25. —Նիւ Եօրք Հէրըլտի Թօքիոյի թղթակիցը հաւաստի աղբիւրէ իմանալով կ'ծանուցանէ թէ նախագահ Մր. Ռուզվէլտ հրաժարեցաւ զինադադար կնքելու ջանքերէն, այլ պիտի աշխատի որ ըստ կարելւոյն չուտով գումարուին լիազօր պատուիրակները։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 25. —Ռուս կառավարութիւնը բողոքեց Ճափոնցւոց կողմէ Օրէլ հիւանդանոց նաւուն Ճափոնցւոց կողմէ գրաւուելուն դէմ։

ԲԱՐԻԶ, 25. — Զրոյց կայ թէ Պալտիկի ռուս նաւատորմին գանձն որ կ'պարունակէր քանի մը միլիոն րուպլ, կարելի եղած է ազատել Զուչիմայի նաւամարտէն առաջ։ Ծով. Ռոժտեսդվենսքի դրամները նաւամարտէն առաջ յանձներ է արկղակալին, որ յաջողեր է զանոնք փոխադրել Զիֆու։

ԱՎԻՆԵՕՆ, 25.—Քննութիւն բացուեցաւ Սպայակոյտի գրասենեակներէն զինուորական մէկ քանի գաղտնի վաւերաթուղթերու անյայտացման վրայ։ Ցրմնապետ մը ձերբակալուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, 25. — Ի պատիւ Միացեալ Նահանգաց նոր դեսպանին տրուած հացկերոյթին պահուն Մր. Պալֆուր ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ նախագահ Մր. Ռուզվէլտ կ'ջանայ որ հաչտութեան բանակցութիւնք սկսին. ոչ միայն Անգլիա, այլ բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհը կ'փափաքի որ չուտով հաչտութիւն կնքուի. Մր. Պալֆուր յայտարարեց թէ կ'յուսայ որ Նախագահ Մր. Ռուզվէլտի գովելի ջանքերուն չնորհիւ պիտի դադրին թշնամութիւնք, առանց տեղի տալու նոր արիւնհեղութեան և դրամի նոր զոհողութեանց։ Վարչապետն ի վերջոյ ըսաւ թէ 100 տարիէ ի վեր բնաւ տեսնուած չէր անձի այսքան կորուստ և զոհողութիւն։

ԼՈՆՏՈՆ, 25.—Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'իմանայ Բեքինէ թէ Անգլիա եւ Ճինաստան յաջողեցան կարգադրել Տիպէթի գործերուն վրայ ծագած դժուարութիւնները։ 450,000 տալար միայն հատուցում պիտի ըլլայ Ճինու։

ԿՈՒՐԾՔԻ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տոքթ. ՔԼԷՈՊԻՒԼ ՔՈՔՈԼԱԴՈՍ որ Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ մասնաւորաբար զբաղած է կուրծքի և ստամոքսի հիւանդութիւններով, հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (2—4, յետ միջօրէի) իր տան մէջ, Բերա, Ասլանեա փողոց, թիւ 36։ Մանրադիտական քննութիւն թուքերու, ևն.։ 10—10

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐՈՎ. ՅՈՒՆԻՍ 24)

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԲԱՐԻԶ, Յունիս 23.—Ժուռնալ ըլ... [illegible] Մարոքի խնդրոյն պատճառաւ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև պատերազմի մը վտանգը գուչակելով, կ'ըսէ թէ Ֆրանսա զօրահանութեան առաջին օրերուն մէջ 163 գերման վաշտերու դէմ 104 ֆրանսական վաշտ, ինչպէս նաեւ 63 գերման հեծելագունդերու դէմ 68 ֆրանսական հեծելագունդ միայն կրնայ հանել։ Իսկ գալով հրետանիին, Ֆրանսա վայրկենաբար չորսական թնդանօթով 89 հրետանի միայն կրնայ հանել Գերմանիոյ վեցական թնդանօթով 148 հրետաններուն դէմ։ Բայց Գերմանիոյ այս մասին ունեցած թուական առաւելութիւնն անկարեւոր կ'մնայ ֆրանսական նոր թնդանօթներուն գերակչռութեամբ։ Այս պատճառաւ նոյն թերթը կ'կարծէ որ Ֆրանսա պատերազմին ծագման առեն անմիջապէս կարող է Գերմանիոյ հանելիք զօրքերէն 50,000 զօրք նուազ բանակով մը դէմ ելնել թշնամւոյն։

ԲԱՐԻԶ, Յունիս 23.—Էքօ տը Բարի կ'գրէ.—Կ'հաստատուի այն լուրը թէ զօրքերով լեցուն քսան կառախումբեր ղրկուած են դէպի սահմանագլուխ։ Բայց ասիկա զօրահանութիւն չի նչանակեր. առաջին տարւոյ նորագիր զինուորներն արագապէս կառախումբերու մէջ զետեղելով ճամբայ հանելու փորձեր են. զինուորական այս տեղափոխութիւններն ամէն տարի տեղի կ'ունենան արեւելեան կայարաններէն։

ԲԱՐԻԶ, Յունիս 23. — Նախարարաց Խորհուրդին մէջ վարչապետ Մ. Ռուվիէ, իբրեւ արտաքին գործոց նախարար, տեղեկութիւն տուաւ Գերմանիոյ հետ վարած բանակցութեանց վիճակին վրայ, որք կանոնաւոր ընթացք մ'ունին։ Կ'հաւաստեն թէ երէկ Գերման դեսպանին տրուած ծանուցագրէն մէկ/էկ պատճէն ալ մեծ Տէրութեանց ղրկուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ, Յունիս 23. — Իշխան Պիւլով որ նաւարչաւի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար Քիլ պիտի երթար, ստիպուեցաւ չմեկնիլ Պերլինէ՝ Մարոքի խնդրոյն պատճառաւ։ Իրաւ է թէ անգլիաֆրանսական պայմանագրին պատճէնը կայ Մ. Ռուվիէի ծանուցագրին մէջ, բայց ամենեւին ակնարկութիւն չկայ այն գեկուցման մասին, զոր Իշխան Րատոլին գերման կառավարութեան յանձնարարութեամբ բերանացի և գրաւոր կերպով ըրած էր Գերմանիոյ պահանջումներու մասին։ Դեսպանախորհուրդի խնդրոյ մասին ալ դարձեալ նոյն գլխաւոր անհամաձայնութիւնն, այսինքն Գերմանիա չուզեր պայմանաւոր յանձնառութեամբ մասնակցիլ դեսպանախորհուրդին, մինչ Ֆրանսա պայման կ'դնէ դեսպանախորհուրդին ծրագրին վրայ համաձայնութիւն գոյանալէ ետքը մասնակցիլ անոր։ Տարակոյս չկայ որ Անգլիա կ'պաչտպանէ Ֆրանսայի այս ընթացքը եւ իր ուղեւորութիւնները Ֆրանսայի տալիք որոչումներէն ետքի ձգել կ'ուզէ։ Մ. Ռուվիէի բացարձակապէս հաչտասէր տրամադրութիւնները յոյս կուտան խնդրոյն խաղաղօրէն կարգադրուելուն։ Ո՛չ Պերլինի եւ ոչ ալ Բարիզի մէջ մաքէ չեն անցըներ թէ այս խնդրոյն կարգադրութեան համար զէնքի դիմել հարկ ըլլայ։ Բոլորովին անհիմն են Ալզաս—Լօրէնի սահմանագլխուն վրայ զինուորական պատրաստութիւններ տեղի ունենալուն մասին տարածուած զրոյցները։ Տեղւոյս հեռագրական գործակալութիւններէն մին թէեւ այդպիսի վրդովիչ լուր մը տարածեց, բայց այդ լուրը Պրիւսէլի Էդուար Պէլժ լրագիրն ուղղակի Բարիզէ եւ տարակուսելի աղբիւրէ մը ընդունած էր։ Թէեւ այս լրագիրը ծանոյց թէ Մարոքի խնդիրը սուր հանգամանք մ'առած է, բայց իրողութիւնն այն է որ այս խնդիր մտահոգութիւն պատճառելէ հեռու է թէ՛ հիմա և թէ ապագային։

ԼՈՆՏՈՆ, Յունիս 23. — Այսօրուան թերթերն չատ գոհ են Մարոքի խնդրոյն առթիւ Ֆրանսայի կողմէ Գերմանիոյ տրուած ծանուցագրէն, ինչ որ կ'ցուցնէ թէ անգլեֆրանսական համաձայնութիւն անխախտ կ'մնայ և Անգլիան ու Ֆրանսան իրարու հետ գժտեցնելու համար Գերմանիոյ ըրած փորձերն անյաջող եղան։

ԼՈՆՏՈՆ, Յունիս 23. — Ստանտարտ կ'իմանայ Պերլինէ. — Մարոքի խնդրոյն առթիւ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև յարաբերութիւնք չատ տագնապալից հանգամանք մ'առին. զի Գերմանիա կատարելապէս չուզեր ճանչնալ Ֆրանսայի փափաքները Մարոքի մէջ, և Ֆրանսա, թէեւ չհակառակիր միջազգային դեսպանախորհուրդի գումարման, բայց չուզեր որ դեսպանախորհուրդին վճռաբանութեան առարկայ ըլլան իր փափաքները։ Գերմանիա կ'առաջարկէ որ միջազգային դեսպանախորհուրդն իր քննութեան առարկայ ընէ գլխաւորաբար Մարոքի անկախութիւնն ու բաց դուռի քաղաքականութիւնն անվթար պահելու միջոցները, Մարոքի եկամուտները և ելմտական գործերը միջազգային հակակչռի յանձնուիլը, և Մարոքի մէջ միջազգային դրամատուն մը հաստատելը։

ՎԻԵՆՆԱ, Յունիս 23. — Դիւանագիտական չրջանակներու մէջ կ'հաւաստեն թէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջև բանակցութիւնք երկար պիտի տեւեն և բաւական ժամանակ պիտի անցնի մինչև որ դեսպանախորհուրդը գումարուի, եթէ երբեք գումարուելու ըլլայ։ Հաւանական կ'երևի որ դեսպանախորհուրդը ոչ թէ Դանճէրի մէջ, այլ Մարոքէ դուրս տեղ մը, թերեւս Մատրիտի մէջ գումարուի, ինչպէս՝ 1881ի Մարոքեան Դեսպանախորհուրդը։ Կ'հաւաստեն թէ դեսպանախորհուրդը պիտի որոչէ անփոփոխ պահել Մարոքի արդի վիճակը, բայց կ'կարծուի որ Գերմանիոյ ջանքերուն համաձայն առեւտրական դիւրութիւններ ընծայէ առեւտուրութեանց ոմանց, բայց ոչ թէ հողային ստացուած։ Առեւտրական դիւրութեանց մասին Աւստրիա—Հունգարիա կարծուածէն չատ մեծ չահեր ունի Մարոքի մէջ։ Աւստրիա՝ իր արտադրութիւններէն Դանճէրի նաւահանգիստն ապրանք ղրկող Տէրութեանց մէջ երրորդն է, իսկ ուղղակի Մարոք ապրանք ղրկող Տէրութեանց մէջ չորրորդ տեղը կ'բռնէ. հետեւապէս Աւստրիոյ Տէրութիւնն ալ մեծ Տէրութեանց չափ կ'չահագրգռուի Մարոքի գործերէն և անտեղի է լրագրաց ոմանց առարկութիւնը թէ Աւստրիա իր չահերուն նուազութեան պատճառաւ անտարբեր է խնդրոյն։

ԲԱՐԻԶ, 23. —Էքօ տը Բարի կ'գրէ թէ վարչապետ Մ. Ռուվիէ այսօր ունկնդրութեան պիտի ընդունի Մարոքի պարտաթուղթերու տէրերուն ներկայացուցիչ Մ. Րէյնօլը որ երէկ դարձաւ Ֆասէ։

ԲԱՐԻԶ, Յունիս 23. —Բարիզի թերթերը զանազան լուրեր կ'հրատարակեն Մարոքի խնդրոյն առթիւ հասարակութեան մէջ յառաջ եկած մտահոգութեան վրայ։ Բըթի Բարիզիէն կ'գրէ։—Տէլքասէ երկու տարի չարունակ աշխատեցաւ Մարոքեան գործերը չափազանց կնճռոտելու. ինչպէ՞ս կ'ուզուի որ Մ. Ռուվիէ մէկ չաբթուան մէջ կարգի դնէ այդ գործերը։ Կօլուա կ'գրէ. —Երկու օրուան մէջ կացութիւնն այնպէս մը կնճռոտեցաւ որ ամէնէն տագնապալից վիճակները կ'անցնին մարդուս մաքէն. բայց կացութեան անորոշութիւնն է աւելի որ ջղագրգիռ կ'ընէ մարդս և ամէնէն լաւատես անձանց ալ մտահոգութիւն կ'պատճառէ։— Ժուռնալ կ'գրէ Իսմիճէկի մէջ թէ կարելի է որ ֆրանսական ծանուցագրին մէջ պարզուած տեսութիւնները կատարելապէս չհամաձայնին Գերմանիոյ տեսութեանց, բայց Ֆրանսա յայտարարեց թէ սկզբամբ չի մերժեր միջազգային դեսպանախորհուրդի գումարումը։ Հետեւապէս անկարելի չէ համաձայնութեան մը յանգիլ։ Առանց կոյր վստահութեան և առանց խուճապի պէտք է դէպքերուն հետեւիլ կատարեալ ուչադրութեամբ։

(Pester Lloyd, Յնս. 24, Շբ.)

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Բաղադրեալ Օսմ. Արժէթղթոյ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95	09
Ամէնէն բարձր գին	»	95	14
Ամէնէն վար գին	»	94	20½
Ռումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	12½
Ամէնէն բարձր գին	»	129	37½
Ամէնէն վար գին	»	128	—
Թրամվայ	»	83	—

ԲԱՑՈՒՄ, 13 Յունիս

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95	03
» » ժամ 4ին		95	14
Ռումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	—
» » ժամ 4ին		129	12½
Թէժիրի բաժնեթուղթ	»	17	—
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	ֆր.	310	—
» » » Բ.	»	269	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	514	—
Անատոլուի երկթ. պարտ.	»	527	—
» » բաժնթ.	Ա. Ո.	14	47
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Գ. Կ.	4	07
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	ղրչ.	745	—
» ժուիսանս	»	260	—
» պարտաթուղթ	ֆր.	490	—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	246	—
Գալաթա Քարատայարն	»	630	—
Պանք տը Սալօնիք	»	186	—
Թրանսվալ	»	84	—
Հէրակլէական 5% 1881	»	262	—
Հելլենկ. պարգեւաւոր թուղթ	ֆր.	436	—
» նոր »	» Բ. Օ. Ո.	3	96
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	37	—
Գարտասու		103	—
Քարափ Իզմիրի	»	585	—
Շիրքէթի Խայրիյէ	Օ. Ո.	30	—
Թէմպէքիի բաժնեթուղթ A.	»	27	—
» » B.	»	18	—
» պարտաթուղթ	»	490	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	6 —	4.50
» » 8 »	»	13 —	—
Ռումելիի Երկթղ.	ֆր.	2.50	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	110 25	109 30
» չէք	110 10	109 30
Բարիզ 3 ամիս	22 73½	22 92½
» չէք	22 82½	22 92½
Պերլին մարք	18 56	18 66
Վիեննա քուրոն	21 82	21 92

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ

Անգլիական ոսկի	ղրչ.	109	35
20 ֆրանքնոց	»	87	15
20 մարքնոց	»	106	35
Բոլ Իմփէրիալ	»	90	—
Բրիմիէց	»	51	03
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	02
Պէշլիք	»	104	20
Նոր մէթալիք	»	103	10
Ռուսլ թղթադրամ	»	8	64

Անտոն Մ. Անտոնեան, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Յունիս 24

Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.	86	87
» » փակ.	»	86	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	14	12
Եգիպտական Միացեալ	»	105	25
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	90	—
Պուլկար. փոխառ. 1892	»	100	87
Հելլենական Ռանդ 1881	»	41	75
» Մոնոպոլ	»	53	75
Փոխառ. Բարիզի վրայ	»	25	300
Թրանսվալ	»	3	31
Ճափոնական 4%	»	89	37
Ռուսական		89	—
Դրամազեղչ	»	2	½

ԲԱՐԻԶ, Յունիս 24

Օսմանեան Միացեալ բաց.		87	45
» » փակ.		87	70
Ռումելիի Երկաթուղի	ֆր.	130	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	604	—
Թէժիրի բաժնեթուղթ	»	391	—
Օսմ. Մաքսային փոխառ. 4%	»	476	—
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	97	72
Քրէտի Լիօնէ	»	1087	—
Պանք տը Բարի	»	1365	—
Ռուսական		89	20
Թրանսվալ	»	84	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	145
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3	—

ՊԵՐԼԻՆ, Յունիս 24

Օսմ. Միացեալ		87	60
Չկնտրոնի փոխառութիւն 1903		88	—
Անատոլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	103	70
» » բաժնթ. 60%	»	108	50
Ռուսական 4%	»	88	20
Ռումելիի Երկաթուղի	»	132	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350
Դրամազեղչ		3	—

ՎԻԵՆՆԱ, Յունիս 25

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրոն	95	53
» Լոնտոնի վրայ	»	240	10
Ռումելիի Երկաթուղի	»	140	—
Օսմ. Թէժիր	»	362	—
Դրամազեղչ		3	—

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

249 ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ (1886)

15 ՅՈՒՆԻՍ 1905

243,474 թիւը 50,000 ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1,000ական ֆրանք.—

21,635	101,862	141,913	226,082	333,279
26,814	110,878	181,707	250,389	349,011
28,657	119,320	198,372	257,318	367,702
87,885	134,221	213,448	270,335	370,546
90,754	140,759	215,905	319,449	381,077

28 ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ (1903)

15 ՅՈՒՆԻՍ 1905

622,795 թիւը 50,000 ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1,000ական ֆրանք.—

423,487	564,604	612,701	637,576	747,347
430,779	566,058	618,143	656,636	759,418
462,620	579,849	628,066	689,001	774,088
484,627	593,529	629,946	737,946	787,351
506,666	601,011	636,193	745,358	795,071

Վճարումները Քրէտի Լիօնէի կողմէ կը կատարուին։

ՔԻՈՍԻ ՔԱՐԱՓԻՆ ԵՒ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

5.000.000 ՖՐԱՆՔ ԿԱՄ 220.000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ՈՐՈՒՆ ԿԷՍԸ ՎՃԱՐՈՒԱԾ Է, ԱՅՍԻՆՔՆ 2,500,000 ՖՐ. ԿԱՄ 110,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

100 Ֆրանքնոց 10,000 պարտաթուղթերու հրապարակային ստորագրութիւն

Մաս կ'կազմէ 1898ին շրջաբերութեան հանուած 12,5000 պարտաթուղթերու, համաձայն կանոնագրին 6րդ յօդուածին, 1898 Մայիս 28ին գումարուած Ընդհանուր Ժողովին մէջ կատարուած խորհրդակցութեամբ որոշուած։

Այս պարտաթուղթերը տարեկան հարիւրին 4 ֆրանք տոկոս կ'բերեն, վեցամսեայ վեցամսեայ վճարելի, Յունուար 1ին և Յուլիս 1ին ամէն տարի։ Հարիւրին հարիւր վճարելի են 46 տարիէն, 1898էն սկսեալ, տարեկան վիճակահանութիւններով, որոնք Դեկտեմբեր ամսուն պիտի կատարուին։

Կտրօններուն և վիճակահանութեանց մէջ ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմանեան Կայսերական Պանքայի կողմէ և Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին, Բարիզի վրայ քաշուած չէքով, օրուան գնին համաձայն։

Այս պարտաթուղթերը երաշխաւորուած են Ընկերութեան բոլոր գոյքերովը։

ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻՆ 87 ՖՐԱՆՔ

Վճարելի է ատեն.— Ֆրանքը 4.40 ղրուշ [illegible]

Ստորագրուած ատեն	Ֆրանք	15
Բաշխումի (ռէբարթիսիոն) ատեն, Յուլիս 5էն 10 Յուլիս 1905	»	25
Յուլիս 5էն Օգոստոս 1905	»	25
Սեպտեմբեր 5էն 10 Սեպտեմբեր 1905	»	22
Գումար	Ֆրանք	87

(Գալով արտասահմանէն եկած ստորագրութեանց, վերեւ նշանակուած գինը պիտի աւելցուի դրամական տարբերութեան պատճառաւ. այդ յաւելումն է 75 սանդիմ, որ պիտի բարդուի վերջին վճարման վրայ։)

Պարտաթուղթերուն տոկոսին վայելումը պիտի սկսի յառաջիկայ Յուլիս 1է 1905։

Ստորագրողները, ամէն ատեն, իրաւունք պիտի ունենան պայմանաժամէն առաջ կատարելու վճարումները, տարեկան հարիւրին 4 տոկոսի փոխարինութեամբ։

Յապաղած վճարումներուն համար տարեկան հարիւրին 6 տոկոս պիտի հաչուուի, իւրաքանչիւր վճարման մասին որոշուած առաջին օրէն սկսեալ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՅՈՒՆԻՍ 28 ԻՆ 1905

Առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ [illegible] ժամը 4, Օսմ. Պանքայի [illegible] (Ղալաթիա) [illegible]
Մ. [illegible] (Պոլիս)

Հիմակուընէ կարելի է ստորագրուիլ թղթակցութեամբ։ Նամակներուն պէտք է միանայ առաջին վճարումը ներկայացնող գումարը։ Եթէ խնդրանքները գերազանցեն

չրջաններուեան հանուած գումարը լրա՛ւ այնմ համեմատական կերպով գոհացում պիտի տրուի խնդրանքներուն։

Ներկայ պարագաներուն համար Օսմանեան դրամատուրքը վճարուած է և կ՚ապահովագրուի Սակարանին գործառնութեանց մէջ ընդունուած են այն պարագաները։

ՄԱՆՕՐԻԹԻՆ

Քիօսի նաւահանգստին և քարափին Օսմանեան Անանուն Ընկերութիւնը հիմնուած է 1895 Մեպտեմբեր 16/29ին (16 Մեպտեմբեր 13/12) Քիոս քաղաքին առջև նաւահանգիստ մը և քարափ մը չինելու և շահագործելու, ինչպէս նաև քարափին և նաւահանգստին երկայնքը ձիով քաշուող թրամվէյ մը չինելու և շահագործելու համար։ Ընկերութեան տեւողութիւնն է 55 տարիէ կայս։ Իրաւէի թուականէն սկսեալ այսինքն մինչեւ 1950։

Ընկերութեան տրուելէն ամսիվեցապէս յետոյ աշխատութեանց ձեռնարկուելով, 1899 ին ամբողջապէս ւսարատած ու Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան կողմէ ընդունելութենէն կատարուած է 1900ին։

Մանուկի աշխատութիւնները կատարուելով հանդերձ՝ նաւահանգիստը կ՚շահագործուէր։ Աւասիկ ձեռք բերուած արդիւնքը։ 1899էն ի վեր։

Տարեշրջան	Ճաշոց հասոյթներ	Շահագործման ծախք	Զուտ հասոյթներ
	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
1898	8,771	1,918	6,853
1899	9,498	1,908	7,559
1900	9,594	2,168	7,424
1901	10,395	2,354	8,041
1902	10,640	2,631	8,009
1903	10,727	2,715	8,012
1904	11,163	2,577	8,586

Զուտ հասոյթներուն վրայէն վճարելէ յետոյ պարտաթուղթերուն տոկոսներն ու ամորթիսմանները, տրամադրելի չան մը մնացած է տարեկան կամնաւորապէս 4% տոկոս վճարելու բաժնեթուղթերու, տարուէ տարի մաս մը ամորթի ընելու անոնցմէ, և կանոնագրին կողմէ կանխատեսուած բաչխումներուն (բէթաթիխոն) ձեռնարկելու։

Ինչպէս կ՚տեսնուի, Ընկերութեան ձեռք բերած և վերթե պարզուած արդիւնքներն, առաջին եօթը տարիներուն մէջ 27 յատկութ կայ խոտն հասոյթներուն և հարիւրին 23՝ զուտ հասոյթներուն մէջ։ Աւելա կ՚սպասուցնայնէ թէ ձեռնարկը չարունակական կերպով բարգաւած վիճակ մ՚ունի և չրջաթերութեան հանուած և տառագրուած պարտաթուղթերուն տոկսի վճարումը ապահովուած է բացարձակապէս։ Այդ արժեթուղթերուն տոկոսին և ամորթիսմանին յատկացուած տարեվճարը, արդարև 2630 Օսմ. ոսկի է և հազիւ կ՚ներկայացնէ Ընկերութեան զոյ հասոյթներուն հարիւրին 30 կամ 35ը, այսպէս անապին մնչոց մը ձգելով հասոյթներու պատահական մեծ նուազումի պարագային, ինչ որ չատ քիչ հաւանական է։

Իրենց առաջարկած գնով, այս պարագաթուղթերը, քրիմ ու ամորթիսման մէջը ըլլալով հարիւրին 5.25 արժէք մ՚ունին։

Ներկայ պարագաթուղթերուն իրը երաչխաւորութիւն կ՚ծառայեն նաև բաժնեթուղթերու վրայ չվճարուած դրամագլուխը, 110,000 Օսմ. ոսկի։ 1—3

ՆԱՄԱԿԻ ՀՕՆՈՑ ԿԱՄ ՀՕՆՈՑ ԲԻՒՐ — և ո՛չ Քէ Մենեխ կամ Իլմախեպէի բալ— ղրկել կ՚ենդրուի անոնցմէ օրք փոքր գումարներու համար Նախաժեծար կ՚ուպկն ապահովի բուլ ղրկել ապահովագրեալ Նամակ։ Բաղդատնէք բալեն զատ ուրիշ բալեր Քաղալ կը ծախուին, և տարբերութիւնն ապաքաղը կ՚ապաժէ ի հարկէ։

ԱՄԱՆԵԼԻ ԱՄՍԱԱՅ ՇԱՀԱՆԷ

Ամանելի Ամսայ Շահանէնէ միւպայսա օլունաճագ Գարա ութնիզ արբա քէօ միւրիին պէհէր ութիզ աթիզ գրեէսի մէնթիի 20 ութն 28 վէ գալպուրլանմըզ Լօնդոզ վէ Մխեաս վէ Սէլանիկ վէ Մարսիա մէկէ քէօմիւրիւնին քէզա պէհէր 190 գրեէսի 39 զուրուշ Գիւմրիա Թալիպի էօնէպեմէսէ օլուպ մանը հալ րուսմինին 11 ինճի ճուման իրթէսի կիւնինէ գասար 100 ութ 3 թէնզիլի պիլ գապուլ Համար իթհասլաւ կէօրիւտիկի Թագափրաէ իհսաբ Լեւի գաթիւէսի իճրա գըլընճաղընամն իթհայա Թալիպ օլանլարդն Բէէմինաթ ագէէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահսըլպէն եէվմը մէզգիւրեէ նիհայէթ սասթ օնա գասար Համզինէի ճէլիէի միւսարիւէյհայա կէլմէէրի։

7 Հազիրան 321 3—3

*** Համինէի Ամսայի Շահանէնէ միւպայա օլունաճագ արչը ասթարընդն պէհէր Թոիը մէհթիի 20 գուրուշ հիսապը իւլէ 1 գուրուշ 80 ասնթիմաէ Թալիպի էօնէ տէսիմէէ օլուպ մահը հալ րուսմինին 11 ինճի ճուման իրթէսի կիւնինէն գասար 100 ութ 3 թէնզիլի պիլ գապուլ եէվմը մէզգիւրեէ իհայէի գաթիւէսի իթրա գըլընաճաղընամն իթհայա Թալիպ օլանլարդն Բէէմինաթ ագէէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահսըլպէն եէվմը մէզգիւրեէ նիհայէթ սասթ օնա գասար Համզինէի ճէլիէի միւսարիւէյհայա կէլմէէրի։

7 Հազիրան 321 3—3

Cognac Grec

ՀԻՆ ՔՕՆԵԱՔ ԳԻՆԻԻ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՀԵԼԼԷՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ

Շիշին վրայ պահանջել հելլէն եւմսական պաշտօնական պաշտօնական պահառօլը։ 50—1

Camba d'Athènes

ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ

ԿԱԹԻ ԱՌԱՏԱՑՈՒՄԸ

Սաամոքսի հիւանդութիւնները եթէ անվնասմ ձգօրէն, կ՚կանգարեն ընդհանուր առողջութիւնը, որ աղեաւոլի հետեւանք կ՚ունենայ։ Մարսիլիոյ հանրածանօթ Ֆիւնիրիմ գարէջրատունը, օրուն արտադրութիւնները գերազանց յատկութիւններուն համար մեծ գնահատութիւններու արժանացած են, պատրաստած է էօսթէ ոք Մալթ մը, որ կ՚գերազանցէ ցարդ այս անունով ծանուածներն և անվրէպ կերպով կ՚զուժէ դ-ՕՒՈՒԱՐԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՍՏԱՄՈՔԻՍ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄԸ, ԽԻԹԸ, ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ, ՓՈՐՀԱՑՈՒԹԻՒՆԸ, ՓՍՈՒՄՆ ու սասմոքի և աղիքի հիւանդութիւնները։ Է-ՐՈՐԼԵ ՏԸ ՄԱԼԹ ՖԻՆԻՒՄՈՒ յատկութիւն ունի նաև արբունը մաքրելու և մարսական կաթն ուժեղցնելու։ Մէկ քանի չաթաթ գործածելէ ետք մարդը կ՚զգայ էօսթէ ոք Մալթ Ֆինիւմի հրաչալի յատկութիւնը, որով պէպէքները կ՚ուժգնանան ու կայսուն երեսոյթ մը կ՚առնեն։ Առողջութիւնին ապահովել ուզող անձոյ և հոգածու մարդերու կ՚յանձնարարուի, անունի նմանութենէն չխաբուիլ և դեղագործներէն ու դեղավաճառներէն պահանջել մի միայն Է-ՐՈՐԼԵ ՏԸ ՄԱԼԹ ՖԻՆԻՒՄՈՒ անուան։

Ֆինիքս գարէջրատունը կ՚ծրատրէ առողջապահիկ երկու տեսակ գարեջուր, մէկը Եօթվէշէյն՝ Վիչիենական, միւսը ա՛ Մրտնիսի դրսեհատ։ Ֆինիքս սի երկու տեսակ գարեջուրներն ալ ո և է ինասակար նիւթ չեն պարունակեր և թեթև ալքոլով՝ ախորժահամ ու առողջաւէտ ըմպելիներ են, զորս կ՚յանձնարարեն բժիշկները վստահաբար։ Կ՚ծախուին մեծ դեղաբաններու, դեղի մթերանոցներու և նպարավաճառներու քով։ Մեծաքանակ գնուելիներու համար դիմել Կ. Պոլիս, Պէ. Է. Ծանոյն վաճառատունը։ 50—5

ՄԻ ԽԱԲՈՒԻՔ

Մէկ քանի վաճառականներ, և մասնաւորաբար Տէկիրճիոն... անուն մէկը, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ իրը յունական չիմնեթօ վար տեսակէ զանազան չիմնեթօներ կ՚ծախեն։ Այս բոլորը կ՚ըլլայ վարմունք ընելու համար Թիրձին յունական չիմնեթօն, որ գնահատած է բոլոր ճարտարասներէն և կատարեալ տիրէն։ Բուն յունական Թիրձն չիմնեթօն կ՚ծախուի Ղալաթիա, Գալաթիոյ եերի, Քէօսէ օղլու Լիւսարտ և Ընկ. Հան վաճառատան քով Ր. Կլիձոմ թիւ 64 վաճառատունը, և ի Պոլիս, Աւազմա Գարու, Մանի Ջաւէ Հանի Հասան էֆ. թիւ 637 վաճառատունը։ 20—15

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԶԷԹԻ ԵՒ ՕՃԱԽԻ

Տ. ԲԱՐԱՕՓԷՎԱՑԻՏԷՍ

Քէօփրու Քիւրի Նոմ. 60

Անհարդախ ձէթ և օճառ գնել փափաքողները, պէտք է այս վաճառատունը դիմեն. չիւեալ վաճառատունն արտադրող կեդրոններուն հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունենալով, յանձնարարութիւններ կ՚ստանձնէ ուղղած քանակութեամբ ձէթի և օճառի համար, որոց ամենէն ընտիր տեսակէն ըլլալը կ՚հաւատայ։

Ապրանքներուն ընակարան յանձնումը վաճառատան կողմէ կ՚կատարուի Քիւրբար՝ 150 դահեկանէ վեր գնումներ ընողներուն։ Այն ապրանքները, որոցմէ գոհ չեն մնար գնողները, եա կ՚առնուին փոխարժէքը վճարուելով։

Գիներէը վերջնական են և անդրդելի

Առաջնակարգ ձէթ Այվալըքի	Օխան 7
Իարէմիա և Միթիլէի ձէթ	» 6
Օճառ կիրիտի	» 3¾
Այվալըք և Միթիլէի օճառ	» 3½
Միթիլէի Բ. տեսակ օճառ	» 3¼

Մանաւար գեղ եկեղեցիներու, դըպրոցներու, հիւանդանոցներու և ուրիշ մարդասիրական հաստատութեանց համար եղած գնումներուն։

Մանրավաճառ.—Հարիւր ոսկիի վարձատրելի մը պիտի տրուի այն անձին, որ հաստատ Թէ այս վաճառատան կողմէ ծախուած ապրանքներուն մէջէն օտար եւ վնասակար նիւթեր կ՚գտնուին։ 31

ԴԺՈՒԽԱՐԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆ

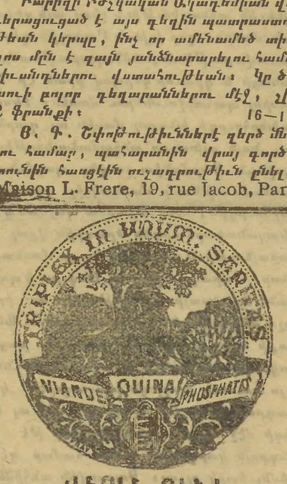
Այս հիւանդութիւնը ընդհանրապէս ծերերուն կը պատահի։ Հիւանդը սոսկալի կը տառապի ստորին որովայնը։ յաճախ ցաւով կը միտի եւ մէզը հաւկիթ ձերմկուց կը պարունակէ։ առողջութիւնը կը կորնչի եւ չատ անգամ զօրաւոր տենդ մը կ՚ունենայ։ Այս հիւանդութեան դէմ լրտես միակ հմտալի դարման կ՚առաջարկենք գործածել ՐԻԼՐՈՒԱՆ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԼՈՒԱՆԻՆ ԲԻՐԼՐՆԵՐը։

ՐԻԼՐՈՒԱՆ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԼՈՒԱՆԻՆ ԲԻՐԼՐՆԵՐԷՆ 3—4 հատ կը բաւեն արդարև. քանի մը վարկեան մէջ անհետացնելու՝ ամէնէն տառապեցնող կէս-գլխու ցաւերը եւ ամէնէն ցաւագին չղային պրկումները՝ ո՛ւր որ ալ ըլլայ անոնց կեդրոնը, գլուխը, անդամները, կողերը եւայլն։ Ուրիշ դեղերէ աւելի արագապար, վտահօրէն եւ առանց ցնդումի, կը բուժէ նաեւ նոյն իսկ ամէնէն զօրաւոր միզանցքաբորբոքումները ու գժտութիւնները։

Բարեգի Բժշկական Ակադեմիան վաւերացուցած է այս դեղին պատրաստութեան կերպը, ինչ որ ամենամեծ տիրապետ մըն է զայն յանձնարարելու համար հիւանդներու վստահութեան։ կը ծախուի բոլոր դեղաբաններու մէջ, չիլը 2 ֆրանքի։ 16—1

Ե. Գ. Շեմոմուիհիւններէ զերծ մնալու համար, պահարանին վրայ գործատունին հասցէին ուշադրութիւն ընել։

Maison L. Frere, 19, rue Jacob, Paris

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

Վիալի գինին ոչ միայն ախորժահամ, մարհնիչ, փոխարէն ոչ միայն ախորժահամ, մարհնիչ, փոխարէն ոչ միայն ախորժահամ, մարհնիչ, փոխարէն